

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI
(9, 10, 11 ve 12. Sınıf)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.1.1. Öğretim Programının Temel Felsefesi	4
1.1.2. Öğretim Programının Temel Yaklaşımı	5
1.1.2.1. Eğitim Bilimsel Yaklaşım	5
1.1.2.2. Din Bilimsel Yaklaşım	6
1.1.3. Öğretim Programının Vizyonu	6
1.1.4. Öğretim Programının Özel Amaçları	6
1.2. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	7
1.3. ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	12
1.4. KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	13
1.5. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	14
2. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMININ SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ	16
9. SINIF	16
10. SINIF	36
11. SINIF	56
12. SINIF	76

1. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

1.1.1. Öğretim Programının Temel Felsefesi

İnsanın varoluşsal ihtiyaçlarının başında anlam arayışı gelir. Bu ihtiyacın karşılanmasında en büyük desteği geleneksel dinî kurumlar ve toplum sunmaktadır. Anlam arayışı insan için önemli bir ihtiyaç olduğu kadar önemli bir sorumluluktur. Zira anlamlı bir hayat güçlü ve üretken bir kişilik ile toplumsal yapı için de vazgeçilmezdir. 21. yüzyılda yaşanan değişimlerin etkisiyle bireysellik ve toplumsallık arasındaki ölçütlerin anlamı zayıflamış ve ayrıca bilgiye erişimde meydana gelen değişimlere bağlı olarak da geleneksel anlam arayış yollarının etkinliği azalmıştır. İnsanoğlunun yüzleştiği yeni sosyal gerçeklik, insanı anlam arayışı konusunda yeni yöntemler geliştirmeye sevk etmiştir.

Yeni sosyal gerçeklik, insanın anlam arayışı için sınırlayıcı bir duruma işaret etmektedir. Din ve ahlak öğretimine duyulan ihtiyaç da burada ortaya çıkmaktadır. Yeni nesillerin kendilerine sunulan önermeleri etik, ahlaki ve teolojik bir perspektifle değerlendirebilme yeteneği kazanmasında din ve ahlak öğretimine önemli bir rol düşmektedir. Din ve ahlak öğretimi, bireyin millî, manevî, ahlaki, evrensel ve kültürel değerleri 21. yüzyılın gerektirdiği bilişsel, duyuşsal ve sosyal beceri setleri ile beraber edinmesini mümkün kılmaktadır. Bu yapılırken sosyal gerçeklik dikkate alınmakta, bireyin aklına ve kalbine hitap eden yöntem ve araçlara yer verilmektedir. Bu bağlamda din ve ahlak öğretimi süreçlerinde insan kişiliğinin bütünlüklü yapısı ve kişiliği etkileyen farklı değişkenler göz önünde bulundurulmakta değerlerle zenginleştirilmiş bir içerik sunulmaktadır.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile sosyal ve toplumsal değişimler, bilgi ve değer hiyerarşisinde dönüşüme sebep olabilmektedir. Makul gerekçeler ortaya koymadan bu dönüşüme dini ve ahlaki ilkeler üzerinden itiraz etmek, yeni kuşaklar için bir anlam ifade etmemekte aynı zamanda dinî ve ahlaki değerlerin manevî ağırlığının azalmasına da neden olabilmektedir. Böyle bir ortamda din ve ahlak öğretimi, bireylerin bu değişim ve dönüşümü sağlıklı bir şekilde değerlendirme ve yönetme becerisi kazanabilmelerini anlam arayışında insanın akli ve kalbi çabasını doğru bilgi ve yöntemlerle desteklemeyi amaçlamaktadır.

Eğitim sisteminin bir parçası olarak din ve ahlak öğretimi, bireyin bilişsel ve duyuşsal yeteneklerini geliştirmesini sağlamakta ve kendisine sunulan önermeleri analiz edebilme becerisini kazandırmaktadır. Bu sayede birey, karşılaştığı önermelerde tutarlılığı ve geçerliliği araştırma, bu araştırmanın sonuçlarına göre de bir duruş geliştirebilme imkânına kavuşacaktır. Böylece birey, kendisine sunulan önermelerde tutarlılığı ve geçerliliği arama, sorgulama eğilimi kazanacaktır.

Din ve ahlak öğretimi süreçlerinde üst düzey bilişsel becerileri geliştirmeyi amaçlayan eğitimsel yaklaşımlara yer verilmesi, bireyin kendine sunulan her türlü önerme karşısında tutarlılığı fark etmesini sağlayacak yetenekler geliştirmesini mümkün kılmaktadır. Bu nedenle din ve ahlak öğretimi süreçlerinde insanı merkeze alan, beceri temelli, probleme dayalı, proje tabanlı ve anlamlı öğrenme modellerine dayanan bir öğretim programı tasarlanmıştır. Eğitim öğretim süreçlerinde bu yaklaşımlar, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli"nde öngörülen kavramsal beceriler, sosyal duygusal öğrenme becerileri, eğilimler ve alan becerileri ile desteklenmektedir. Böylelikle temel kaynaklardan faydalanarak dinin ve ahlakın yaşanan bir gerçeklik olarak öğrenilmesi, anlaşılması ve yorumlanması, din ve ahlak öğretimini bireyin kişilik gelişimine ve anlam arayışına katkı sunan bir faaliyete dönüştürmektedir.

Eğitimin ve insan kişiliğinin bütünlüklü yapısı, din ve ahlak öğretiminde öğrencinin beceri gelişiminin bütüncül bir anlayışla ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Birey, öğrenme alanlarının birinde edindiği becerileri başka bir alana transfer etme eğiliminde olduğu gibi hayata bakışta epistemik bir bütünlüğe de ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda din ve ahlak öğretimi, bireye sunduğu kavramsal çerçevenin yaşanan gerçeklik ile ilişkisine ve hayata transfer edilebilirliğine özen göstermektedir. Örneğin adalet kavramının öğretimi için terazi simgesi hâlâ geçerli olsa da günümüzde sosyal adalete dair kullanılan kavram, görsel ve materyaller vb. daha anlamlı hâle gelmiştir. Bunun için din ve ahlak öğretiminde olgusal gerçekliğin bilgisini teolojik bilgi ile bütünleştiren ve bunu analitik bir yöntemle çözümleyen anlamlı bir öğrenme süreci tasarlanmıştır.

Sağlıklı bir kişilik için duyguların ve duyguların idaresine ilişkin yeteneklerin önemi, her alanda fark edilmektedir. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli", sosyal duygusal beceriler (öz farkındalık/kendini tanıma, öz düzenleme/kendini düzenleme ve öz yansıtma/kendine uyarılama vb.) ve benlik eğilimleri (merak, azim ve kararlılık, öz güven vb.) gibi duygusal gelişim öğelerini eğitim sisteminin temel unsurları arasında saymaktadır. İnsan kişiliğinin en güçlü yönlerinden ve dinî yaşantının temel bileşenlerinden birisinin duygu olduğu gerçeği, din ve ahlak öğretimi süreçlerinde bu alanların birlikte değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Din ve ahlak öğretimi, bireyin duygularını tanıma ve onları yönetme yeterliliği kazanmasına katkı yaparak iradesinin güçlendirilmesini desteklemektedir. Bu bakımdan bahsi geçen ilkelere göre geliştirilen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, duygusal becerilerin eğitim yoluyla geliştirilmesine önem atfetmektedir.

Din ve ahlak öğretimi süreçlerinde bireyin bilişsel ve duyuşsal yeteneklerini geliştirebilmek için akli ikna edecek, kalbi mutmain kılacak yöntem, araç ve imkânlar önem verilmektedir. Bu nedenle Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, din ve ahlak öğretiminde bireye tutarlı ve geçerli temellendirmelerle desteklenmiş güvenli öğrenme ortamları sunmaktadır. Öğretim programı, öncelikle her bir insanı bir özne olarak gören ve bu noktadan hareketle tüm eğitim süreçlerini onun anlam arayışını desteklemek üzerine kurgulayan bir yaklaşımla hareket etmektedir.

Eğitim sistemi içinde din ve ahlak öğretimi sağlıklı, iradeli, sorgulayıcı, üretken, bilge, cesaretli, merhametli, vatansever, estetik duyarlılığa sahip ve ahlaklı bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bunun yanı sıra sosyal, kültürel, ahlaki ve hukuki temellere dayanan din ve ahlak öğretimi, değerler ile zenginleştirilmiş içeriğiyle toplumsal uyuma katkı vermektedir. Bireyin içinde yaşadığı ve ilişki içinde olduğu toplumların inanç, kültür ve değer yargılarına yönelik yapıcı bir anlayış geliştirebilmesi ancak nesnel bir din ve ahlak öğretimi ile mümkündür. Bu bağlamda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı bireyin özgünlük ve özgürlüğünü gözetten bir toplumsal bilinç geliştirmesine katkı sunmaktadır. Eğitim hakkı ile din ve inanç özgürlüğünü temel insani ve hukuki haklar olarak değerlendiren bu anlayış, hakkın kullanımı noktasında ahlaki eylemi vazgeçilmez kabul etmektedir. Bu bağlamda ulusal ve uluslararası hukukta tanınan hakların eğitim alanında kullanımına dair ilkelere riayet, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı'nın öncelikleri arasında yer almaktadır.

1.1.2. Öğretim Programının Temel Yaklaşımı

1.1.2.1. Eğitim Bilimsel Yaklaşımı

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı'nın felsefesinde ortaya konulduğu üzere, günümüzde bilgiye sahip olmanın ötesinde bilginin bireysel ve toplumsal hayattaki işlevselliği, transfer edilebilirliği ve sürdürülebilirliği önemli hâle gelmiştir. Bu doğrultuda eğitim bilimleri alanındaki arayışlar; insanı merkeze alan, beceri temelli, probleme dayalı, proje tabanlı ve anlamlı öğrenme gibi yaklaşım ve modellerin geliştirilmesini sağlamıştır. Din ve ahlak öğretimi, tecrübe edilen sosyal ve epistemik değişimi ve mevcut pedagojik birikimi dikkate alarak bireyin ihtiyacını karşılayacak bir anlayış sunmaktadır. Bu bağlamda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" kapsamında ortaya konulan vizyona uygun olarak hazırlanmıştır.

Din ve ahlak öğretiminin en önemli hedeflerinden biri, söylem ile eylem arasındaki tutarlılığa dayalı kişilik bütünlüğünü sağlamaktır. Beceri temelli eğitim, bu kişilik bütünlüğü için önemli imkânlar sunmaktadır. Bu anlayış, eğitimi belli bir bilgi kümesinin aktarımı olarak sınırlandırmamakta; bilgiye ulaşma, onu yeni durumlara uyarılama ve kullanma esnekliği sağlayan becerileri içermektedir. Beceri temelli eğitim bilgi, duygu ve davranış arasındaki uyuma odaklanarak öğrencileri sahip olduğu teorik bilgileri kullanma ve yeni durumlara uyarılama konusunda desteklemektedir. Bu bakımdan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, din ve ahlak hakkındaki teorik bilgileri kendi hayatı için nasıl anlamlı hâle getireceği konusunda bireye rehberlik etmektedir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, dini ve ahlaki konularda bireyin dikkatini üst düzey düşünme becerilerine (bilişsel öz düzenleme, analitik düşünme, eleştirel düşünme, empatik düşünme vb.), duygusal becerilere (öz denetim, duygusal öz düzenleme, empati ve iç gözlem vb.) ve sosyal becerilere (girişimcilik, liderlik ve etkili iletişim vb.) çekmektedir. Diğer yandan da eğitim öğretim süreçlerinde "Erdem-Değer-Eylem" yaklaşımı ile bilgi, duygu ve davranış bütünlüğüne ulaşmak istenmektedir.

Din ve ahlak öğretimi bireyin kabiliyetleri ile inanç ve değer dünyasına dair bir farkındalıkla işe başlamaktadır. Bu farkındalık, pedagojik ve hukuki açıdan bireyin özgürlük ve özgünlüğünü esas alan etik sorumluluğu içermektedir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi için bilgiyi sunarken yaşanan gerçekliğin ve öğrencinin çağrışım dünyasının dikkate alınması gerektiğini ifade eder. Bu amaçla öğretim programında öğrenciye bilgiyi zihninde yapılandırmak ve yeni durumlara transfer etmek üzere sorgulama, tartışma, uygulama planına dönüştürme ve kullanma imkânı sunulur. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, bireyin inanç ve değer alanı ile dini yaşam deneyimlerini dikkate alan bir din ve ahlak öğretimi mümkün kılmaktadır. Bireyin deneyimlerini dikkate alan bir öğretim yaşantısı, bireyde anlamlı öğrenmeler oluşturur ve kişiliğin bütüncül gelişimine katkı sunar.

1.1.2.2. Din Bilimsel Yaklaşımı

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı, din ve inançların öğretiminde “dinden öğrenme” ve “din hakkında öğrenme” yaklaşımlarının ilkelerini temel alan bir anlayışla geliştirilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin nesnel, betimsel ve analitik bir anlayışla hem kendi dinlerine ait yorum farklılıklarını hem de farklı dinleri, inançları ve dünya görüşlerini tanımaları amaçlanmıştır. Aynı şekilde din ve ahlak konuları üzerinde düşünceleri ve tartışmaları teşvik edilerek öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumu ve dünyayı daha iyi anlamaları, öğretim programının amaçlarından biridir. Bunun yanında öğrencilerin din, ahlak ve değerler hakkında elde edecekleri bilgi ve becerilerle dini ve ahlaki kavramları anlama ve yorumlama becerisi ve dini okuryazarlık kazanmaları; böylece kendi ahlaki ve manevi gelişimlerine katkı sağlamaları hedeflenmiştir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı’nda, din ve inançların öğretiminde bilimsel bir yaklaşımla disiplinler arası bakış açısı esas alınmıştır. Din, inanç ve ahlakla ilgili konuların anlaşılması ve yorumlanmasına katkı sağlamak üzere hem din bilimlerinden hem de eğitim bilimleri ile sosyal ve beşeri bilimlerin bilgi birikiminden istifade edilmiştir. Öğretim programı, İslam dini ve diğer dinleri betimleyici yaklaşımla öğretime konu etmeyi amaçlamıştır. İslam dininin öğretimi, Kur’an ve sünnetin ortaya koyduğu temel ilkeler çerçevesinde yapılandırılmıştır. İslam düşüncesinde ortaya çıkan yorumlar, bilimsel bir metotla ve mezhepler üstü bir yaklaşımla ele alınmıştır. Yaşayan dünya dinleri, nesnel bir metotla, dinler açılımlı ve olgusal bir yaklaşımla öğretime konu edilmiştir. Bunun yanında, öğretim programının geliştirilmesi sürecinde programın amaçları, öğrenme çıktıları ve içerik çerçevesi belirlenirken eğitim bilimlerinden; din ve inanç olgusunun bireysel, toplumsal, tarihsel, kültürel, yerel ve evrensel yansımalarının sunumunda din bilimleri ile sosyal ve beşeri bilimlerden faydalanılmıştır.

1.1.3. Öğretim Programının Vizyonu

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı’nın vizyonu, dinin hayatı anlamlandırmadaki rolünü fark eden; millî, manevi ve ahlaki değerleri benimseyen; dinler ve inançlar hakkında doğru bilgi sahibi; farklılıklarla bir arada yaşama becerisi kazanmış bireyler yetiştirmektir.

1.1.4. Öğretim Programının Özel Amaçları

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programıyla 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda yer alan “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri”ne uygun olarak öğrencilerin

- (1) İslam dininin iman, ibadet ve ahlak esasları arasındaki ilişkiyi analiz etmeleri
- (2) İslam’da imanın mahiyetini değerlendirerek inancın bireye ve topluma yansımalarını yorumlamaları
- (3) İslam’da bilgi kaynaklarını kullanarak insanın yaratılışı ve Allah’ın (cc) varlığının delilleri hakkında akıl yürütmeleri
- (4) İslam’daki temel ibadetlerin ahlaki gelişime katkılarını yorumlamaları
- (5) Kur’an-ı Kerim’in temel özelliklerini ve ana konularını dikkate alarak ayetlerin mesajlarını kendi cümleleriyle özetlemeleri
- (6) Hz. Muhammed’in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü ayırt ederek onun örnekliliğini kendi hayatlarına yansıtmaları
- (7) Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisi hakkında sosyal farkındalık kazanmaları
- (8) Dini ve ahlaki meseleleri İslam’daki temel bilgi kaynaklarından yararlanarak çözümlenmeleri
- (9) Ahlaki tutum ve davranışlarında doğru ve tutarlı kararlar almaları

- (10) Millî, dinî ve ahlaki kavram ve değerlerin yorumlanmasında bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık ve sanat okuryazarlıklarından faydalanmaları
- (11) Millî, manevi ve ahlaki değerleri bireysel ve toplumsal hayata yansıtmaları
- (12) İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarını bir zenginlik olarak değerlendirmeleri ve bunlara saygı duymaları
- (13) Dinin aile kurumuna verdiği değer ve önemi analiz ederek aile bireylerinin birbirlerine karşı olan hak ve sorumluluklarını fark etmeleri
- (14) İslam'ın evrensel mesajlarından adalet, eşitlik ve barış ilişkisini sentezlemeleri
- (15) Din, felsefe, bilim ve sanat arasındaki ilişkiyi bütüncül ve sistematik bir yaklaşımla değerlendirmeleri
- (16) İnsanın çevre ve teknolojiyle olan ilişkisini ahlaki değerler perspektifinde çözümlemeleri
- (17) Yaşayan dünya dinlerinin tarihsel süreçlerini ve temel özelliklerini özetlemeleri
- (18) Medeniyeti oluşturan unsurları analiz ederek İslam medeniyetini geçmiş, bugün ve gelecek perspektifinde değerlendirmeleri
- (19) Türk-İslam kültürünün oluşmasına ve yaşanmasına etki eden bazı önemli şahsiyetleri ve kurumları tanımaları amaçlanmaktadır.

1.2. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

- (1) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı'nda eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevi değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren, yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.
- (2) Öğretim programı, beceri temelli olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede kitap yazımında ve öğretme-öğrenme yaşantılarında programda yer verilen becerilerin, süreç bileşenlerinin, değerlerin, eğilimlerin ve anahtar kavramların bütüncül bir şekilde kazandırılmasına özen gösterilir.
- (3) Öğretim programında "İçerik Çerçevesi" bölümünde konu başlıklarına yer verilmiştir. Konu alt başlıkları, "öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri" ve "öğretme-öğrenme yaşantıları" esas alınarak yazarlar tarafından oluşturulabilir.
- (4) Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici konulara, günlük yaşamla ilgili çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilir; öğrenciye yönelik yargısal nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanır; dijital teknolojilerden ve oyunlardan yararlanır.
- (5) Öğretme-öğrenme uygulamalarında bazı bölümlerde "istenir/istenebilir" şeklinde iki farklı kullanım görülebilir. Öğretmenler ve ders kitabı yazarları için içerik çerçevesine ve öğrenme çıktılarına işaret eden bölümlerde tercih sözü konusu değilken öğretim yöntemleri veya ölçme değerlendirme süreçlerinde konunun ve sınıfın şartları göz önünde bulundurularak tercihte bulunulabilir.
- (6) Zenginleştirme ve destekleme uygulamaları, ihtiyaç hâlinde sınıftaki farklı öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm ihtiyaç duyulması hâlinde e-içerik olarak verilebilir.
- (7) Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
- (8) Öğretim programında ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu mütaalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"nun Ek-1 örneğine göre yazılır. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulur.
- (9) Programda her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.

- (10) Öğretme-öğrenme yaşantılarında çevre faktörlerine, eğitim ortamına, öğrencilerin gelişim düzeylerine, genel kültür ve dinî bilgi seviyelerine göre onları aktif kılan yöntem, teknik ve stratejiler kullanılır.
- (11) Programda öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin gerçekleşmesi için çevre şartları ve imkânları elverdiği ölçüde öğrencilerin dinî, tarihî ve kültürel mekânları yerinde tanımaları sağlanır.
- (12) Gerek farklı din ve inançların öğretiminde gerekse İslam düşüncesinde ortaya çıkan yorumların öğretiminde olgusal bir yaklaşım benimsenir; bu bağlamda dinler, inançlar ve İslam düşüncesinde yer alan yorumlar, kendi metinleri, kaynakları ve kabulleri esas alınarak öğretime konu edilir.
- (13) İnanç ve ibadetlerinin öğretiminde dinlerin kendi içlerindeki farklı anlayış ve uygulamalarla ilgili bilgiler, ihtiyaç duyulması hâlinde öğretmenler tarafından açıklanır.
- (14) İslam dininde yer alan ibadetlerin öğretiminde (abdest, gusül, namaz vb.) mezheplerin farklı anlayış ve uygulamalarıyla ilgili bilgiler, ihtiyaç duyulması hâlinde öğretmen tarafından açıklanır.
- (15) Programda yer alan ayetler işlenirken öğrencilerin ayetlerin içeriğini ve verdiği mesajları kavramaları esas alınır; bu bağlamda ayetlerle ilgili kısa açıklamalara ve bunların içeriğini tanıtan metinlere yer verilir. Öğrenciler, ayetleri ezberlemeye zorlanmaz.
- (16) Din, vicdan ve düşünce özgürlüğünü zedeleyici yaklaşım, tutum ve davranışlardan uzak durulur. Bu bağlamda öğrenciler dinî duygu ve düşüncelerini açıklamaya, programda yer alan dinî pratikleri yerine getirmeye zorlanmaz.
- (17) Ünite içeriklerinin özelliğine göre ayet ve hadislerden, yazılı ve sözlü edebiyatımızdan (hikâye, şiir, beyit, vecize, deyiş, nefes vb.) faydalanılır. İçerikleri destekleyecek örnek okuma metinlerine yer verilir. Öğrenciler bu metinleri ezberlemeye zorlanmaz.
- (18) Öğrenciler insana, düşünceye, haklara, ahlaki olana ve kültürel mirasa saygı çerçevesinde davranmaya teşvik edilir.

Programlar Arası Bileşenler

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nda yer alan "sosyal-duygusal öğrenme becerileri", "değerler" ve "okuryazarlık becerileri" bütünlük bir şekilde kullanılmış; öğretme-öğrenme uygulamalarında bu unsurların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına dair örneklere yer verilmiştir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Program, temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimine vurgu yapmış; öğrencilerin tüm varlık unsurlarıyla maddi ve manevi açıdan bütüncül bir birey olarak yetiştirilmesini hedeflemiştir. Bu sebeple programda öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanımları ile öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri teşvik edilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi bölümünde ünite kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Programda içerik; öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmasını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmaktadır. Ayrıca öğretim programının içeriğinde ele alınan konu başlıkları için öğretme-öğrenme uygulamaları da önerilmiştir.
- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi oluşturulurken konu alanındaki geleneksel yaklaşımlar, öğrencilerin ihtiyaçları ve yeni gelişmeler temel alınarak konular, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine dikkat edilerek uygun yaş/kademelere göre ele alınmaya çalışılmıştır. Bu noktada bir diğer husus da Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Peygamberimizin Hayatı, Temel Dinî Bilgiler ve Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası derslerinde ele alınan konularda tekrara düşülmemesidir. Bununla birlikte öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması amacıyla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nın içeriği oluşturulurken hem önceki kademelerdeki ders içerikleri hem de ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri de göz önünde bulundurulmuştur.
- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı her sınıf düzeyinde beş üniteden oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12.sınıf) Öğretim Programı'nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğretme-öğrenme sürecinin etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretme-öğrenme sürecinde öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve uygulanan öğretim yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bütün öğrenciler için aynı derecede geçerli bir ölçme ve değerlendirme aracından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıt ihtiyacı duyulmaktadır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğretme-öğrenme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda verilen öğrenme çıktılarına ilişkin öğrenme kanıtlarının sunulmasına çalışılmıştır. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğretme-öğrenme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler ve kitap yazarları ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerinin çeşitliliğine önem verilmiş, bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğretme-öğrenme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda öğretmenler; açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirme, çoktan seçmeli, doğru-yanlış madde türleri, gözlem formları, kontrol listesi, dereceleme ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), çalışma yaprakları ve yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanabilirler. Ayrıca çıkış kartı, T diyagramı, karşılaştırma tabloları gibi araçlar ile performans görevi, proje ve yazılı-sözlü sınavlar kullanılabilir; öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı sağlanabilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12.sınıf) Öğretim Programı'nın öğretme-öğrenme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindiği bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) kullanılmalıdır. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri (anlatım, tartışma, örnek olay, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, altı şapkalı düşünme, sözlü tarih, yerel tarih, müze gezisi, proje vb.) kullanılmalıdır. Bu bağlamda öğretim programının öğretme-öğrenme yaşantıları bölümünde öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli vasıtalarla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.

- Öğretme-öğrenme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşime girerek zengin öğrenme yaşantılarına edinmelerine olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, beceri ve tasarım atölyeleri, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (dinî ve tarihî mekânlar, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, araştırma enstitüleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, sergiler vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi belirleyici unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar, akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler imkânlar çerçevesinde öğrenme öğretme süreçlerine dâhil edilmelidir. Bununla birlikte millî ve dinî günler, bayramlar, önemli olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî ve manevî bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavram, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle ele alınan alan becerileri; içeriğin öğrenciler tarafından öğrenilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin sentezleme becerisinde kullanılacak ölçme değerlendirme araçları ile bilgi toplama becerisinde kullanılacak araçlar farklılık gösterecektir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir. Bu sebeple öğretme-öğrenme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümlene tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyallere yer verilmesi önerilmiştir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında değerler öğretimine yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğretme-öğrenme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında örtük program anlayışı aracılığıyla okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğretme-öğrenme uygulamaları oluşturmanın yanında öğrencilerde değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli; değerler eğitiminde farklı yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir "uzman", öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemeye ve yönlendirmeye yardımcı bir "rehber" olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğretme-öğrenme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; harita, resim, fotoğraf, müzik, minyatür, gravür, hat, edebiyat, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel ve/veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Ayrıca öğretmenler öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, efsane, fıkra, gezi yazısı, hikâye, makale, marş, mektup, tarihsel roman, siyasetname, söylev, şarkı, türkü, şiir, deyiş ve tiyatro gibi edebî türlerden faydalanmalıdır.
- Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş, eğitsel oyun, görüş geliştirme ve istasyon gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanılmalıdır. Bununla birlikte program uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenmeli; bu kitapların okunması konusunda öğrenciler özendirilmelidir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde temel dinî kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda öğretme-öğrenme uygulamalarında içerik çerçevesinin daha iyi aktarımına imkân veren ayet meallerine ve hadisler yer verilmelidir. Ayet, ayet mealleri ve hadis metinleri seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere başvurulmalıdır. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9-12. sınıf) Öğretim Programı'nda farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölüm ders kitaplarında yer almayacaktır. Bu bölümde öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımlarının ön plana çıkarılması hedeflenmektedir.
- Program, okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma, zenginleştirme ve destekleme bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğretme-öğrenme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğretme-öğrenme uygulamaları üzerine "konu, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme ve değerlendirme" açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğretme-öğrenme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

1.3. ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÜNİTE	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Allah-İnsan İlişkisi	4	14	19
2. İslam'da İnanç Esasları	4	16	22
3. İslam'da İbadetler	4	14	19
4. İslam'da Ahlak İlkeleri	4	12	17
5. Kur'an'a Göre Hz. Muhammed	4	12	17
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	20	72	100

10. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÜNİTE	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. İslam'da Varlık ve Bilgi	3	14	19
2. Allah'ı Tanımak	3	16	22
3. İslam'ın Evrensel Mesajları	4	14	19
4. Din, Çevre ve Teknoloji	4	12	17
5. İslam Düşüncesinde İtikadi-Siyasi ve Fıkhi Yorumlar	3	12	17
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	17	72	100

11. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÜNİTE	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Kader, İrade ve Sorumluluk	3	14	19
2. Din, Felsefe, Bilim ve Sanat	4	14	19
3. İslam Medeniyeti ve Gönül Coğrafyamız	4	14	19
4. İnançla İlgili Meseleler	4	14	19
5. Yahudilik ve Hristiyanlık	1	12	17
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	16	72	100

12. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÜNİTE	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Kur'an-ı Kerim	5	14	19
2. Din ve Aile	4	12	17
3. Güncel Dinî Meseleler	5	14	19
4. İslam Düşüncesinde Tasavvufi Yorumlar	5	16	22
5. Hint ve Çin Dinleri	1	12	17
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	20	72	100

1.4. KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

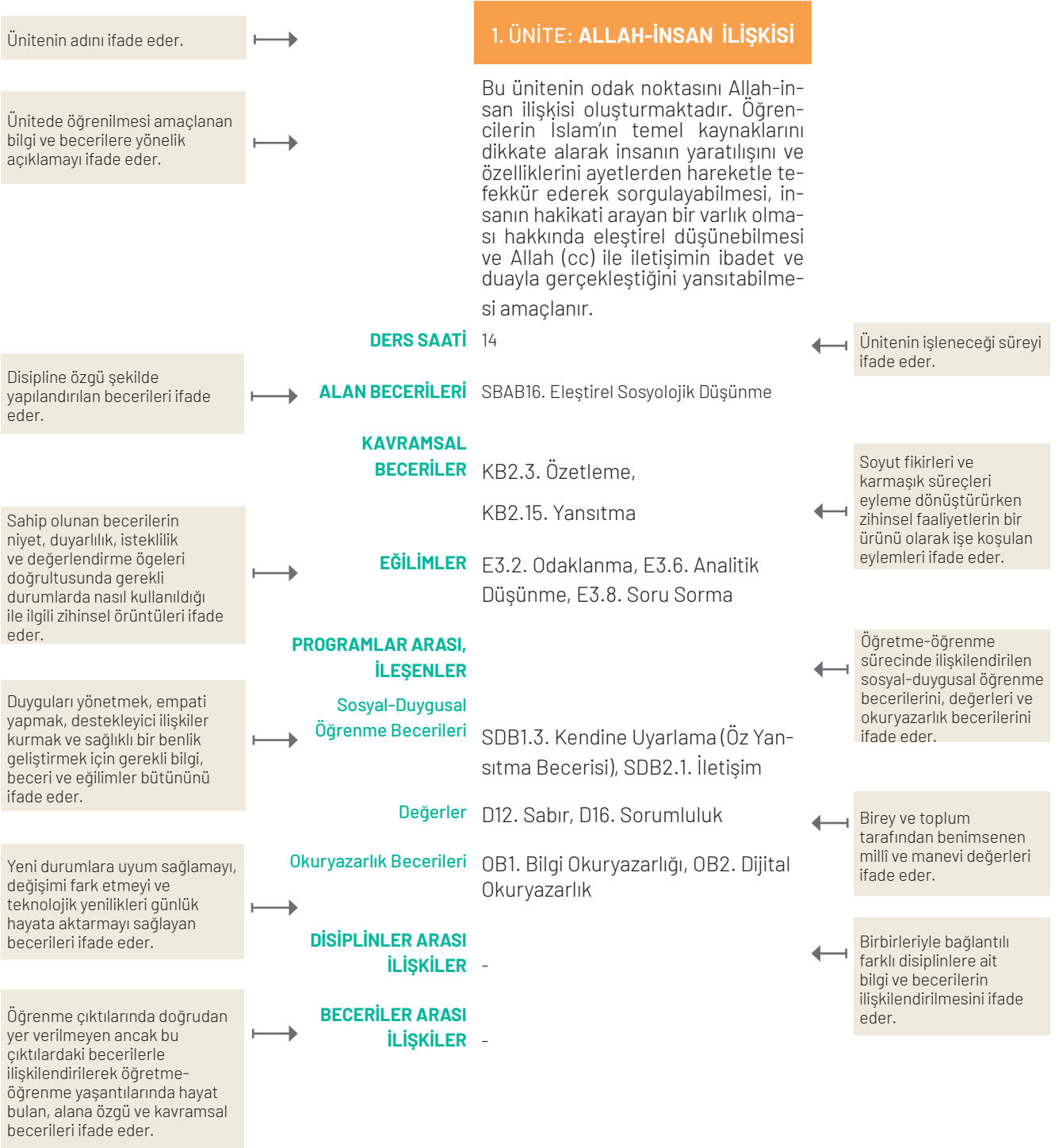
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBATLARI
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 9	10-12	19,5 cm X 27,5 cm
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 10	10-12	19,5 cm X 27,5 cm
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 11	10-12	19,5 cm X 27,5 cm
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 12	10-12	19,5 cm X 27,5 cm

* Zümre Öğretmenler Kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. faaliyetler için ayrılan süredir. Söz konusu faaliyetler için ayrılan süre eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak belirlenmiştir.

1.5. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9-12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (9-12. Sınıf) Öğretim Programı'nda her sınıf düzeyinde beş ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri ifade eder.	→	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	DKAB.9.1.1. İnsanın yaratılışını ve özelliklerini ayetlerden hareketle tefekkür ederek sorgulayabilme a) İnsanın yaratılışı ve özellikleri ile ilgili merak ettiklerini tanımlar. b) İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair sorular sorar.	←	DKAB.9.1.1. Öğrenme çıktı numarası Ünite Numarası Sınıf seviyesi Ders kodu
9. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 1. ünitenin 1. öğrenme çıktısına ait süreç bileşenlerini ifade eder.	→			←	Öğrenme sürecinde ele alınan konulara ilişkin sınırları ifade eder.
Disipline ait başlıca genelleme, ilke veya anahtar kavramları ifade eder.	→	İÇERİK ÇERÇEVESİ Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar	İnsan ve İnsanın Yaratılışı dua, fıtrat, hamt, ibadet, marifet, mükellef, tefekkür, tövbe	←	Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktılarında, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ağlara dayanan öğretme-öğrenme sürecini ifade eder.	→	ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)	Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, evet-hayır kartları, çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.	←	Önceki eğitim-öğretim süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerileri öğrenmek için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerini değerlendirmesini ifade eder.	→	ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI Temel Kabuller	Allah'ın(cc) yaratıcı olduğu, evrende bir düzen olduğu, insanın doğruyu bulması için Yüce Allah'ın peygamber ve ilahi kitap gönderdiği ayrıca insanın Allah (cc) ile ibadet ve dua aracılığıyla iletişim kurabildiği bilgilerine öğrencilerin sahip oldukları kabul edilmektedir.	←	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğretme-öğrenme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	→	Ön Değerlendirme Süreci Köprü Kurma Öğretme-Öğrenme Uygulamaları	İnsanın yaratılış amacının ne olduğuyula ilgili sorular sorularak öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ön bilgileri belirlenmeye çalışılır. Öğrencilere hangi peygamberleri ve ilahi kitapları bildikleri sorulur. Öğrencilere çevrelerindeki herhangi bir varlığın yaratılış amacı sorulur. Gelen cevaplardan hareketle insanın yaratılış amacının ne olabileceğine dair tartışma ortamı oluşturulur. DKAB.9.1.1 Öğrencilere çevrelerindeki varlıkların yaratılış amacı sorularak konuya dikkat çekilir (E3.2). İnsanın yaratılışı ve özelliklerine dair öğrencilerin merak ettiklerini tanımlaması sağlanır (OB1, E3.8). İnsanın yaratılışı ve özellikleriyle ilgili soru sormalarına imkân tanınır. Bu konuda soru turu tekniği kullanılabilir. Öğrencilerden İslam'ın temel kaynaklarından konuyla ilgili bilgi toplaması istenir ve konuyu öğretmen rehberliğinde değerlendirmeleri beklenir.	←	Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğretme-öğrenme yaşantılarını ifade eder.
Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren eğitim yaklaşımlarını ifade eder.	→	FARKLI LAŞTIRMA Zenginleştirme	Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'de geçen peygamber dualarından oluşan fanzin (küçük ölçekli dergi) hazırlamaları istenebilir.	←	Programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin, öğretim stratejilerinin ve öğrenme deneyimlerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesini ifade eder.
Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış yollar sunmayı ifade eder.	→	Destekleme	Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımını artırmak için gerekli araç gereçler hazırlanır ve ortam düzenlenmesi yapılır. Öğrenciler sesli metin, video, soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.	←	
	→	ÖĞRETİM YANSITMALARI	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınızda okutunuz.	←	

2. DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ (9, 10, 11 VE 12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMININ SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ

9. SINIF

1. ÜNİTE: ALLAH-İNSAN İLİŞKİSİ

Bu ünitenin odak noktasını Allah-insan ilişkisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin İslam'ın temel kaynaklarını dikkate alarak insanın yaratılışını ve özelliklerini ayetlerden hareketle tefekkür ederek sorgulayabilmesi, insanın hakikati arayan bir varlık olması hakkında eleştirel düşünebilmesi ve Allah (cc) ile iletişimin ibadet ve duayla gerçekleştiğini yansıtabilmesi amaçlanır. İlgili bölümlerde Allah'ın (cc) isimlerine ve bu isimlerin hayata yansımalarına da yer verilerek bu konuda farkındalık oluşturulur. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Rum suresinin 18-27. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme (KB2.8. Sorgulama, KB3.3. Eleştirel Düşünme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitik Düşünme, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim

Değerler D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER -

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.1.1. İnsanın yaratılışını ve özelliklerini ayetlerden hareketle tefekkür ederek sorgulayabilme

- İnsanın yaratılışı ve özellikleri ile ilgili merak ettiklerini tanımlar.
- İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair sorular sorar.
- İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair İslam'ın temel kaynaklarından bilgiler toplar.
- İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair topladığı bilgileri değerlendirir.
- İnsanın yaratılışına ve özelliklerine dair çıkarımlarda bulunur.

DKAB.9.1.2. İnsanın doğruyu arayan bir varlık olarak bilgiye ulaşma yolları hakkında eleştirel düşünebilme

- İnsanın hakikate ulaşma konusunda vahiy ve peygamberlere olan ihtiyacını fark eder.
- Vahyin ve peygamberin gönderiliş amacına dair akıl yürütür.
- Akıl yürütmeye ulaştığı çıkarımları yansıtır.

DKAB.9.1.3. Allah (cc) ile iletişimin ibadet ve dua ile sağlandığını yansıtabilme

- İbadet ve dua deneyimlerini gözden geçirir.
- İbadet ve dua deneyimlerine dayalı çıkarım yapar.
- İbadet ve dua deneyimlerine dayalı yaptığı çıkarımları değerlendirir.

DKAB.9.1.4. Rum suresi 18-27. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İnsan ve İnsanın Yaratılışı
Doğruyu Arayan Bir Varlık Olarak İnsan
İbadet ve Dua Eden Bir Varlık Olarak İnsan
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

dua, fitrat, hamt, marifet, mükellef, tövbe

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, evet-hayır kartları, çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Allah'ın(cc) güzel isimlerinin yer aldığı dua örneklerinden bir sınıf panosu hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, çıkarım yapma, içerik ve sunma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin evrenin tesadüfen oluşmadığını ve bir yaratıcıya ihtiyaç olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci İnsanın yaratılış amacının ne olduğuyla ilgili sorular sorularak öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ön bilgileri belirlenmeye çalışılır. Öğrencilere hangi peygamberleri ve ilahi kitapları bildikleri sorulur. Ardından Allah'ın (cc) neden ilahi kitap ve peygamber gönderdiğini tartışmaları istenir. Bu süreçte öğrencilerin hazır bulunuşlukları kontrol edilmiş olur.

Köprü Kurma Öğrencilere çevrelerindeki herhangi bir varlığın yaratılış amacı sorulur. Gelen cevaplardan hareketle insanın yaratılış amacının ne olabileceğine dair tartışma ortamı oluşturulur. Dünyadaki diğer varlıkların yaratılış amacının ne olduğu üzerine konuşmalar yapılır. Öğrencilerin görüşleri alınarak konuyla ilişki kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.9.1.1

Öğrencilere çevrelerindeki varlıkların yaratılış amacı sorularak konuya dikkat çekilir **(E3.2)**. İnsanın yaratılışı ve özelliklerine dair öğrencilerin merak ettiklerini tanımlaması sağlanır **(OB1, E3.8)**. İnsanın yaratılışı ve özellikleriyle ilgili soru sormalarına imkân tanınır. Bu konuda soru turu tekniği kullanılabilir. Öğrencilerden İslam'ın temel kaynaklarından konuyla ilgili bilgi toplaması istenir ve konuyu öğretmen rehberliğinde değerlendirmeleri beklenir. Yüce Allah'ın, insanı mükemmel bir varlık olarak yarattığına ilişkin öğrencilerin çıkarımlarında bulunması sağlanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir. Öğrencilerin insanın yaratılış amacının farkına vararak kendisine, ailesine, topluma ve Allah'a (cc) karşı sorumluluk bilinci kazanması beklenir. Bu süreçte değer telkini yöntemi kullanılabilir **(D16.2)**.

DKAB.9.1.2

İnsanın hakikate ulaşma konusunda kullandığı bilgi kaynakları değerlendirilir. Bunun için beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, bazı bilgilere duyu organları ve akıl yoluyla ulaşamayacağını öğretmen rehberliğinde verilen örnekler üzerinden fark eder. İnsanın vahiy ve peygambere olan ihtiyacı vurgulanır. Konuyla ilgili ayetler incelenir. Öğrenciler ilgili ayetlerden hareketle vahyin ve peygamberin gönderiliş amacına dair akıl yürüterek çıkarımda bulunur **(E3.6)**. Öğrenciler hakikati arayan bir varlık olarak doğru bilgiye ulaşmada akıl ve duyularla birlikte vahiyden faydalanır. Allah'ın (cc) Hâdi ismine konu ile bağlantı kurularak vurgu yapılır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden bir değerlendirme metni yazmaları istenebilir. Yazılan metinler dereceleme ölçekleri ile değerlendirilebilir.

DKAB.9.1.3

Allah (cc) ile iletişimin ibadet ve dua ile sağlandığına vurgu yapılır. Kur'an-ı Kerim ve hadislerde geçen dua örnekleri incelenir. Öğrencilerden birer dua örneği yazmaları istenir. Bu yolla dua konusundaki deneyimlerini öğrenciler gözden geçirirler. İbadet ve duanın insana katkılarının neler olacağına dair öğrencilerin kendi deneyimlerinden hareketle çıkarım yapmaları beklenir (**SDB1.3**). Yapılan çıkarımlar evet-hayır kartları ile değerlendirilebilir. Öğrenci dua ve ibadetlerin zorluklarla mücadelede kendisine güç ve moral verebileceğini fark eder. İradesiyle değiştirebileceği ve değiştiremeyeceği olayları ve durumları ayırt eder (**D12.1**). İbadet ve dua konusu Allah'ın (cc) Mucib, Tevab, Gaffar, Settar ve Afüv isimleri çerçevesinde değerlendirilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında eşleştirme, boşluk doldurma ve kısa cevaplı sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

DKAB.9.1.4

Rum suresinin 18-27. ayetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler, ayetlerde ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden Kur'an-ı Kerim'de geçen peygamber dualarından oluşan fanzin (küçük ölçekli dergi) hazırlamaları istenebilir. Görsel sanatlara ilgisi olan öğrencilerin ünitelerde verilen esmayihüsna ile ilgili hat levhalarını incelemelerine ve bu alanda ürün oluşturmalarına imkân sağlanabilir.
- Destekleme** Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımlarını artırmak için gerekli araç gereçler hazırlanır ve ortam düzenlemesi yapılır. Öğrenciler sesli metin, video, soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: İSLAM'DA İNANÇ ESASLARI

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da inanç esasları oluşturmaktadır. Öğrencilerin iman mahiyetiyle ilgili konuları sorgulayabilmesi, iman esaslarını ayet ve hadislerden hareketle özetleyebilmesi, imanın bireye ve topluma kazandırdıklarını yansıtabilmesi amaçlanır. İncanın hayatı nasıl etkilediği ve şekillendirdiğine yer verilerek bu konuda bir farkındalık oluşturulması hedeflenir. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Bakara suresinin 177. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama, KB2.15. Yansıtırma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiğ Olma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.2.1. İmanın mahiyetiyle ilgili konuları sorgulayabilme

- İmanın mahiyetiyle ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
- İmanın mahiyetini anlayabilmek için sorular sorar.
- İmanın mahiyeti hakkında bilgi toplar.
- İmanın mahiyeti hakkında toplanan bilgileri değerlendirir.
- İmanın mahiyeti hakkında toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.9.2.2. İslam'ın iman esaslarını ayet ve hadisler bağlamında özetleyebilme

- Ayet ve hadislerden hareketle İslam'ın iman esaslarına ilişkin çözümlene yapar.
- Ayet ve hadislerden hareketle iman esaslarını sınıflandırır.
- Ayet ve hadislerden hareketle iman esaslarını açıklar.

DKAB.9.2.3. İmanın bireye ve topluma kazandırdıklarını yansıtabilme

- İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili izlenim veya deneyimlerini gözden geçirir.
- İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili izlenim ve deneyimlerine dayalı çıkarımlar yapar.
- İmanın bireye ve topluma kazandırdıkları ile ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

DKAB.9.2.4. Bakara suresinin 177. ayetindeki mesajları özetleyebilme

- Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- Ayette geçen konuları sınıflandırır.
- Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İmanın Mahiyeti
İslam'da İman Esasları
İmanın Bireye ve Topluma Kazandırdıkları
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

ahiret, iman, kutsal kitap, melek, tevhit

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çıkış kartları, 3-2-1 kartı, kavram haritası, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

İmanla ilgili temel kavramlar, iman esasları, imanın birey ve topluma katkılarıyla ilgili bilgi haritası hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi, "konu hakkında bilgi toplama, ilişkilendirme, çözümlene, çıkarım yapma ve sunma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller İmanın şartları konusunda öğrencilerin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin “İman nedir, imanın şartları nelerdir, imanın bireye ve topluma kazandırdıkları nelerdir?” sorularına verdikleri cevaplara göre ön bilgileri belirlenir. İnsanın duygu, düşünce ve davranışları üzerinde Allah’a (cc), meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahirete, kadeere ve kazaya inanmanın nasıl ve ne tür etkilerinin olabileceğiyle ilgili bir tartışma ortamı oluşturularak öğrencilerin hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma Geçmişteki her toplumun yüce bir varlık inancına sahip olduğuna değinilir. Bu konuyla ilgili belgesellerden çeşitli bölümler izletilerek bütün insanların doğasında inanma duygusunun var olduğuna dikkat çekilebilir. İncanın hayatı anlamlandırmaya katkı sağladığı, huzur ve güven duygusunu geliştirdiği, güzel ahlaka yönlendirdiği örneklerle ele alınarak gerçek hayatla köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.9.2.1

İnsanın inanma duygusuna doğuştan sahip olduğu vurgulanır, bu olgu geçmiş toplumlardan verilen örneklerle açıklanır. Öğrenciler, imanın mahiyetiyle ilgili merak ettiklerini tanımlar **(E1.1)**. Konuyla ilgili sorular sorar ve bu soruları listeler. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. İman kavramı tanımlanarak imanın kalp ile tasdik dil ile ikrar olduğuna değinilir. Öğretmen konuyla ilgili yapılandırılmış bir metni öğrencilerle paylaşır. Bu metinden hareketle öğrenciler, ayet ve hadislerden imanın mahiyetine dair bilgi toplar ve arkadaşlarıyla paylaşır **(E3.4, OB1)**. Öğrenciler bu bilgileri öğretmen rehberliğinde değerlendirir ve değerlendirmelerine dayalı çıkarımlar yapar. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.9.2.2

İman esasları ile ilgili ayet ve hadisler öğrencilerle paylaşılır. Öğrenciler tarafından ayet ve hadisler doğrultusunda iman esaslarına ilişkin çözümlenmeler yapılır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayet ve hadisleri konularına göre sınıflandırır. Bu aşamada yapılandırılmış grid tekniği kullanılabilir. Öğrencilerin ayet ve hadislerden hareketle sistematik bir bakış açısıyla iman esaslarının ayrılmaz bir bütün olduğunu açıklamalarına imkân tanınır **(E3.7)**. Öğrencilerden iman esaslarıyla ilgili görüş ve yorumlarını birbirleriyle paylaşmaları istenir **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartları kullanılabilir.

DKAB.9.2.3

Öğrencilere imanın bireye ve topluma kazandırdıklarının neler olduğu sorulur ve öğrenciler konuyla ilgili izlenim ve deneyimlerini paylaşır. İmanın insanı güzel ahlaka yönlendirdiği, kaygıdan uzak tuttuğu, yalnızlıktan kurtardığı, insana huzur ve güven verdiğine vurgu yapılır. Bununla birlikte toplumda birlik, düzen ve istikrarı sağladığı, iyilik ve merhamet duygularını canlı tuttuğu, yardımlaşma ve dayanışma ruhu kazandırdığı belirtilir. Öğrenciler izlenim ve deneyimlerine dayalı çıkarımlar yapar. Bu süreçte görüş geliştirme tekniği kullanılabilir. Öğrenciler imanın bireye ve topluma kazandırdıklarına yönelik ulaştığı çıkarımları kendi ifadeleriyle değerlendirir (**SDB2.3, SDB3.3**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir. Öğrenci, imanın insana ve topluma kazandırdıklarının farkında olarak kendisinin ve başkalarının istekleri arasında denge kurar ve çevresindekilere duyarlı, sabırlı, anlayışlı ve nazik davranır. Bu süreçte ahlaki muhakeme yöntemi kullanılabilir (**D5.2**).

DKAB.9.2.4

Bakara suresi 177. ayetin meali, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir. Bakara suresi 177. ayetin mesajı çerçevesinde öğrencilerin sahip olduklarını (para, mal, bilgi vb.) başkalarıyla paylaşması gerektiğinin farkına varması ve insanlara yardım etmekten mutluluk duyacağı bir anlayışa ulaşması hedeflenir. Bu değerlerin kazandırılma sürecinde yaparak yaşayarak öğrenme modeli tercih edilebilir (**D20.1**).

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Konuyla ilgili güvenilir kaynaklardan çeşitli belgeseller önerilir. Öğrencilerden inancın hayata yansımalarıyla ilgili kısa bir film hazırlamaları istenebilir.
- Destekleme** Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımlarını artırmak için gerekli görsel-işitsel araç gereçler hazırlanır ve ortam düzenlemesi yapılır. Öğrenciler sesli metin, video, soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir. Öğrencilerin gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirilmesi ve daha fazla rehberlik ve destek sunulmasıyla öğrenme süreçleri desteklenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: İSLAM'DA İBADETLER

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da ibadetler oluşturmaktadır. Öğrencilerin İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında bilgi toplayabilmesi, öğretmen rehberliğinde temel ibadetleri sınıflandırabilmesi, insan ve ibadet ilişkisini yorumlayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetler ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi toplama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E3.7. Sistematiik Olma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği Becerisi, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.3.1. İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında bilgi toplayabilme

- İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı kaynakları araştırır.
- Kaynakları kullanarak İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkelerine dair bilgileri tespit eder.
- İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında ulaştığı bilgileri güvenilir kaynaklardan doğrular.
- İslam'da ibadet ve ibadetin temel ilkeleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

DKAB.9.3.2. İslam'da temel ibadetleri sınıflandırabilme

- Dinin temel kaynaklarından ibadetlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütleri açıklar.
- Sınıflandırma ölçütlerine göre İslam'da temel ibadetleri ayırt eder.
- İslam'da temel ibadetleri tasnif eder.
- İslam'da temel ibadetlerin neler olduğunu isimlendirir.

DKAB.9.3.3. İnsan ve ibadet ilişkisini yorumlayabilme

- İnsan ve ibadet ilişkisini inceler.
- İnsan ve ibadet ilişkisini kendi hayatı için anlamlı hâle getirir.
- İnsan ve ibadet ilişkisini nesnel ve doğru bir şekilde ifade eder.

DKAB.9.3.4. Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam'da İbadet

İslam'da Temel İbadetler

İnsan ve İbadet

Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

ibadet, ihlas, ihsan, itidal, tefekkür, tevazu, yardımlaşma

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartı, bilgi kartı, açık uçlu sorular, boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı sorular, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

İbadetin bireye ve topluma kazandırdıklarıyla ilgili sunum hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "ibadetin bireye ve topluma kazandırdıkları hakkında bilgi toplama, bilgileri işleme, sınıflandırma ve sunma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin namaz, oruç, zekât, hac ve kurban gibi ibadetler konusunda ön bilgilere sahip oldukları, ibadetlerle ilgili bazı tecrübe ve izlenimlerinin olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "İbadet nedir, ibadet etmenin insana kazandırdıkları nelerdir?" sorularak verdikleri cevaplara göre öğrencilerin ön bilgileri belirlenir. Bunun için kum saati tekniği kullanılabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetler hakkındaki izlenimlerini aktarmaları istenir. Bu izlenimlerinden hareketle ibadetlerin birey ve toplum hayatında ne gibi etkilerinin olduğu ele alınarak gerçek yaşamla köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.9.3.1

Öğrencilerin ibadet konusuyla ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır. Öğrenciler öğretmen rehberliğinde konuyla ilgili detaylı bilgilere ulaşmak için kullanacakları kaynakları araştırır **(E3.7)**. Öğrenciler yararlandığı kaynaklardan ibadetin tanımı, kapsamı, amacı ve temel ilkelerini tespit eder **(OB1)**. Bu süreçte grup çalışması tekniği kullanılabilir **(SDB2.2)**. Öğrenciler topladıkları bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde kontrol eder ve bu bilgileri kaydeder. Ayrıca ibadetin temel ilkelerinden Kur'an-ı Kerim ve sünnete uygunluk, ihlas, süreklilik, itidal konularına vurgu yapılır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı kullanılabilir. Öğrenciler düzenli çalışmanın başarı üzerindeki etkisini ibadetlerdeki süreklilik anlayışıyla ilişkilendirerek çalışkanlık değerinin önemini fark eder **(D3.2)**.

DKAB.9.3.2

İslam'ın temel ibadetleriyle ilgili öğrencilere neler bildikleri sorulur. Beyin fırtınası tekniği bu aşamada kullanılabilir. İslam'ın temel ibadetleri olan namaz, oruç, zekât, hac ve kurban hakkında kısaca bilgi verilir. Bu ibadetlerle ilgili ayet ve hadisler vurgulanır. Allah'ın (cc) rızasının gözetildiği tüm davranışların ibadet olduğuna ve salih amel kavramına değinilir. Öğrenciler, dinin temel kaynaklarında yer alan ibadetlere dair sınıflandırma ölçütlerinin hüküm ve yapılaş şekilleri olduğunu öğretmen rehberliğinde açıklar. Bu ölçütlere göre öğrenciler ibadetleri birbirinden ayırt ederek tasnif eder. Öğrencilerin temel ibadetlerin isimlerini söylemesi beklenir. Bu süreçte eşleştirme tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bilgi kartı kullanılabilir.

DKAB.9.3.3

İbadetlerin insanı Allah'a (cc) yakınlığı artırması, güzel ahlaka yönlendirmesi, insanda yardımlaşma duygusunu, sabır ve disiplini geliştirmesi vurgulanır. İbadetin hikmetine, tefekkür boyutuna ve yapılaş amacına değinilir. Öğrenciler zekât ve kurban ibadetlerinden hareketle sahip olduklarını (para, mal, bilgi vb.) paylaşmanın önemini yaparak yaşayarak öğrenir **(D20.1, SDB1.3, SDB2.3)**. Öğrenciler insan-ibadet ilişkisi bağlamında ibadetlerin bireysel ve toplumsal hayata yansımalarını inceler **(SDB2.3)**. İbadetlerin bireysel ve toplumsal yansımalarını kendi hayatı için anlamlı hâle getirir. Bunun için örnek olay tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, insan ve ibadet ilişkisini ayet ve hadislerden hareketle doğru bir şekilde ifade eder. Öğrencilerin, beraber yapılan ibadetlerin inananlar arasındaki dostluğu artırdığını fark etmelerine imkân tanınır **(D4.3)**. Öğrenciler, ihlasın insanı dürüstlüğe yönlendireceğini fark eder **(D6.2)**. Bu değer kazandırılmasına yönelik soru cevap ve drama teknikleri kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.9.3.4

Bakara suresi 21, Zariyat suresi 56 ve Hicr suresi 99. ayetler, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türleri kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerin ilmihâlden ibadetlerin ayrıntılarını incelemeleri sağlanabilir. Farz, vacip, sünnet, müstehap ibadetlerin yer aldığı bir sunum hazırlamaları istenebilir. Hazırladıkları sunumun (afiş vb.) bir dokümana dönüştürülerek sınıf veya okul panosunda sergilemesi sağlanır.
- Destekleme** Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımlarını artırmak için gerekli görsel-işitsel araç gereçler hazırlanır ve ortam düzenlemesi yapılır. Öğrenciler İslam'ın temel ibadetleri konusunda dijital içerik (sesli metin, video vb.), soru cevap etkinlikleriyle desteklenebilir. Öğrencilerin gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirilmesi ve daha fazla rehberlik ve destek sunulmasıyla öğrenme süreçleri desteklenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: İSLAM'DA AHLAK İLKELERİ

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da ahlak konusu oluşturmaktadır. Öğrencilerin İslam'da ahlakın mahiyetini sorgulayabilmesi, ahlakın temel unsurlarını sentezleyebilmesi, İslam'ın emrettiği bazı ahlaki davranışları örneklendirebilmesi, ahlaki tutum ve davranışlara olan ihtiyaçla ilgili eleştirel düşünebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde İsrâ suresinin 23-29. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SBAB16. Eleştirel Sosyolojik Düşünme (KB2.8. Sorgulama, KB2.20. Sentezleme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim

Değerler D1. Adalet, D6. Dürüstlük, D12. Sabır, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER -

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.4.1. İslam'da ahlakın mahiyetini sorgulayabilme

- a) İslam'da ahlakın mahiyetine yönelik merak ettiklerini tanımlar.
- b) İslam'da ahlakın mahiyeti hakkında sorular sorar.
- c) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili bilgi toplar.
- ç) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) İslam'da ahlakın mahiyetiyle ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

DKAB.9.4.2. Ahlakın temel unsurlarını sentezleyebilme

- a) Ahlakın temel unsurlarının neler olduğunu ifade eder.
- b) Ahlakın temel unsurları arasında ilişki kurar.
- c) Bu unsurlar arasında özgün bir bakış açısı oluşturur.

DKAB.9.4.3. Ahlaki tutum ve davranışlarla ilgili eleştirel düşünebilme

- a) Ahlaki tutum ve davranışlara olan ihtiyacı sorgular.
- b) Ahlaki tutum ve davranışların toplumsal düzene etkisiyle ilgili akıl yürütür.
- c) Ahlaki tutum ve davranışla ilgili ulaştığı çıkarımları yansıtır.

DKAB.9.4.4. İsra suresi 23-29. ayetlerdeki mesajları özetleyebilme

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam'da Ahlakın Mahiyeti
Ahlakın Temel Unsurları
Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

adalet, ahilik, ahlak, cesaret, hikmet, iffet, vicdan, terbiye

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı, tanılayıcı dallanmış ağaç, 3-2-1 kartı, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Belirlenen bir ahlaki değerle ilgili kısa film hazırlama performans görevi olarak istenebilir. Bu performans görevi "değere ilişkin bilgi toplama, senaryo yazma, görüntü ve ses tekniklerine uygun çekim yapma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Ahlaki ilkelerin çoğunun evrensel özellik taşıdığını, İslam'da ahlak ilkelerinin önemli bir yer tuttuğunu, ahlakın birey ve toplum hayatında önemli bir yere sahip olduğunu öğrencilerin bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin ahlaki değerlerle ilgili ön bilgilerini belirlemeye yönelik sorular sorulabilir. Öğrencilerden, ahlaki tutum ve davranışların bireyin hayatına etkileri bağlamında akıl yürütmeleri istenebilir. Bu şekilde değerlerle ilgili ön bilgileri belirlenir.

Köprü Kurma Ahlakın temel unsurları ile ahlaki değerlere uygun ticaret yapılması arasında köprü kurulabileceği gibi öğrencilerden küresel ısınma ve iklim krizi sorunlarının ortaya çıkış süreci ve çözümünü ahlak ilkeleri ile ilişkilendirmeleri istenerek gerçek yaşam ile köprü kurulabilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.9.4.1

Öğrencilerin İslam'da ahlakın mahiyetine yönelik merak ettikleri soruları soru kutusuna atması istenir (**SDB2.1, E3.4**). Ahlakın mahiyeti konusunda bilgilendirici metinler okunur (TDV İslam Ansiklopedisi'ndeki ahlakla ilgili maddeler) öğrencilerden not tutmaları istenir. Bu aşamada Cornell tekniği kullanılabilir. İslam'da ahlakın mahiyeti konusunda öğrenciler elde ettiği bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirir. Ahlakın kaynaklarının neler olduğu belirtilir. Ahlakın kaynaklarından aklın önemine de vurgu yapılır. Ahlakın din ile temellendirilmesi bağlamında ayet ve sünnet ışığında İslam'ın bakış açısı sunulur. Öğrenciler İslam ahlakının temelinde, insanların hem Allah'a (cc) hem de diğer canlılara karşı sorumluluklarına uygun davranışlar sergilemesi gerektiğini bilir. İslam'da ahlakın mahiyetine yönelik soru kutusuna atılan sorular cevaplanır. Bu aşamada soru turu tekniği kullanılabilir. İnsanın kendisiyle, çevresiyle ve Rabb'iyle doğru ilişkiler kurmasında ahlakın önemine dair öğrencilerden çıkarım yapmaları beklenir (**E3.6**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç tekniği ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.9.4.2

Ahlaki oluşturan temel unsurların neler olabileceğine dair sorularla öğrenciler konu hakkında düşünmeye sevk edilir. Alınan cevaplar çerçevesinde öğrencilerin ahlakın temel unsurların adalet, şecaat, iffet ve hikmet olduğunu ifade etmeleri sağlanır. İnsanın düşünme, arzu ve gazap gibi konularda ölçülü olması, itidal üzere hareket etmesi, bedenî ve maddi hazlara aşırı düşkünlükten korunması konuları ilgili kavramlar bağlamında ele alınır. Bu süreçte köşeleme tekniği kullanılabilir. Öğrenciler ahlakla ilgili kavramları dikkate alarak bunlar arasında bütüncül bir bakış açısı oluşturur (**OB1, E3.11**). Öğrenciler adaletin doğruluk, denge, gerçeğe uygun hükmetme, doğru yolu izleme, dürüstlük, tarafsızlık anlamlarına geldiğini bilerek sosyal hayatta adaletli olmaya özen gösterir. Bu değer kazandırılması için ahlaki muhakeme yaklaşımı kullanılabilir (**D1.2**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden değerlendirme metni yazmaları istenebilir. Bu metinler dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

DKAB.9.4.3

Ahlaki tutum ve davranışların neler olduğu, bu tutum ve davranışlara niçin ihtiyaç duyulduğu öğrencilere sorularak alınan cevaplar değerlendirilir. Ahlaki tutum ve davranışlardan dürüstlük, yardımseverlik, sabır konuları ayet ve hadisler bağlamında ele alınır. Dürüstlüğün hayatın tüm yönlerini kapsaması bakımından ahilik kavramına değinilir. Bu kapsamda ahilik haftasında yapılan etkinliklere de dikkat çekilir. Toplumsal düzen için adabımuâşeretin önemine vurgu yapılır **(SDB3.3, OB6)**. Bu bağlamda öğrencilerin söz ve davranışlarında tutarlı, tarafsız, doğru ve güvenilir olması hedeflenir **(D6.2)**. Öğrencilerin gösterişten uzak bir şekilde karşılıksız iyilik yapması amaçlanır **(D20.4)**. Öğrenciler, günlük hayatlarında etkilendikleri içsel ve dışsal faktörleri fark edip süreci sabırla doğru bir şekilde yönetmenin önemini fark eder. Bu değerlerin kazandırılmasında yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi uygulanabilir **(D12.2)**. Ahlaki tutum ve davranışlara olan ihtiyacın öğrenciler tarafından sorgulanması sağlanır **(E3.4)**. Bu süreçte tartışma tekniği kullanılabilir **(SDB2.1)**. Ahlaki tutum ve davranışların toplumsal düzene etkisiyle ilgili akıl yürütmeleri istenir. Öğrencilerden ulaşılan çıkarımları duvar gazetesi, hikâye tamamlama gibi etkinliklerle yansıtılmalarına imkân verilir **(SDB1.2)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.9.4.4

İsra suresinin 23-29. ayetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Belirlenen bir kitabın veya bir filmin ahlaki erdemler bakımından incelenmesine ve sunulmasına imkân sağlanabilir. Öğrencilere uygulamalı etik konularında araştırma görevleri verilebilir ve öğrencilerin söz konusu araştırma görevlerini tercih edecekleri tarzlarda sunmalarına (rol oynama, dijital içerik hazırlama, eylem planı hazırlama, sözlü sunum, görsel sunum vb.) imkân verilir.

Destekleme Ünite konularına dair temel kavramları kapsayan sade ve anlaşılır özetler hazırlanarak öğrencilere sunulur. Öğrencilere birebir veya küçük gruplar hâlinde bireysel ihtiyaçlarına göre daha yoğun bir destek sağlanır. Öğretim sürecinde görsel ve işitsel materyaller arasından çeşitli öğretim araçları kullanılır. Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif rol almalarını teşvik eden etkileşimli ve uygulamalı etkinlikler düzenlenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÜNİTE: KUR'AN'A GÖRE HZ. MUHAMMED

Bu ünitenin odak noktasını Kur'an-ı Kerim'e göre Hz. Muhammed (sav) oluşturmaktadır. Öğrencilerin Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü özetleyebilmesi, Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliğini esas alarak kendi bakış açısını yapılandırabilmesi, kültürümüzdeki Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisini yorumlayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Ahzab suresinin 45-46 ve Nahl suresinin 43-44. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim Becerisi, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.9.5.1. Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü özetleyebilme

- Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü temel kaynaklardan hareketle belirler.
- Hz. Muhammed'in (sav) özelliklerini beşerî ve peygamberlik yönü açısından sınıflandırır.
- Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü öğrendiklerinden hareketle ifade eder.

DKAB.9.5.2. Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliğini esas alarak kendi bakış açısını yapılandırabilme

- Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili çıkarımlarda bulunur.
- Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili kendi bilgisi ile elde ettiği bilgiler arasında ilişki kurar.

DKAB.9.5.3. Kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisini yorumlayabilme

- Kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisini inceler.
- Kültürümüzde oluşan Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisini bağlamından koparmadan hayatı için anlamlı hale getirir.
- Kültürümüzde Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisini doğru bir şekilde ifade eder.

DKAB.9.5.4. Ahzab suresinin 45-46 ve Nahl suresinin 43-44. ayetlerindeki mesajları özetleyebilme

- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Hz. Muhammed'in Beşerî ve Peygamberlik Yönü
Hz. Muhammed'in Örnekliliği
Kültürümüzde Hz. Muhammed ve Ehlîbeyt Sevgisi
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

Ehlîbeyt, hadis, nübüvvet, peygamber, sünnet, tebliğ, tebyin, temsil, teşri, üsveihasene

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; 3-2-1 kartı, çalışma yaprağı, çıkış kartları, dereceli puanlama anahtarı, tanılayıcı dallanmış ağaç ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Edebi metinlerden de yararlanarak Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt sevgisiyle ilgili bir fanzin hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, inceleme, yorumlama, dil ve anlatım kurallarına uyma, tasarım yapma ve sunma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Hz. Muhammed'in (sav) peygamberlerin sonuncusu olduğunu ve kendisine indirilen kutsal kitabın Kur'an-ı Kerim olduğunu bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Soru-cevap tekniği kullanılarak Hz. Muhammed'in (sav) örnek oluşu ile ilgili öğrencilerin neler bildikleri ve ne öğrenmek istedikleri belirlenir.

Köprü Kurma Öğrencilere kimleri rol model aldıkları, bu kişileri seçme nedenleri ve bu kişilerden nasıl etkilendikleri sorulur. İnsan yaşamında "rol model" olgusunun önemi üzerinde durulur. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Muhammed (sav) için üsveihasene ifadesi kullanıldığı vurgulanır. Bu şekilde Hz. Muhammed'in (sav) örnek şahsiyeti ile kendi yaşamlarını ilişkilendirmeleri amaçlanır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.9.5.1

Öğrenciler "Hz. Muhammed (sav) kimdir?" sorusuna cevap bulmaya yönlendirilir. Hz. Muhammed'e (sav) peygamberlik görevi verilmeden önceki dönem coğrafi, sosyo-kültürel, ekonomik ve dinî açılardan ele alınır (**E3.4**). Dönemi yansıtan tarihi eserlerden, siyer kitaplarından, haritalardan, grafik bilgilerden, belgesel ve filmlerden yararlanılabilir. Öğrenciler Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü temel kaynaklardan hareketle belirler. Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik özelliklerini ayetler ve hadisler çerçevesinde sınıflandırır. Hz. Muhammed'in (sav) tebliğ, tebyin, teşri, temsil görevlerine değinilir. Bu süreçte kavram haritaları kullanılabilir. Hz. Muhammed'in (sav) nasıl bir şahsiyete sahip olduğu onun hayatından örneklerle incelenir. Öğrencilerin Hz. Muhammed'in (sav) beşerî ve peygamberlik yönünü öğrendiklerinden hareketle ifade etmelerine imkân tanınır (**OB1**). Bu süreçte öğrencilerden "Bir beşer ve bir peygamber olarak Hz. Muhammed (sav) nasıl bir insandır?" konulu bir söyleşi yapmaları istenebilir (**SDB2.1**). Mevlid-i Nebî Haftası'nda yapılan etkinliklerden kısaca bahsedilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çalışma yaprağı kullanılabilir.

DKAB.9.5.2

Kur'an-ı Kerim'e göre "Hz. Muhammed (sav) nasıl bir insandır, neden üsveihasene olarak nitelendirilmiştir?" sorularını yanıtlamak ve ilgili ayetleri tespit etmek amacıyla öğrenciler Kur'an-ı Kerim mealinden araştırma yapmaya yönlendirilir. Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliğini ilgili ayet ve hadisler üzerinden inceler. Bu aşamada üsveihasene kavramı analiz edilir. Öğrenciler ayetlerden hareketle Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili çıkarımlarda bulunur (**E3.6**). Bu süreçte kar topu (piramit) tekniği kullanılabilir. Hz. Muhammed'in (sav) neden örnek alınması gerektiğiyle ilgili kendi bilgisi ile elde ettiği bilgiler arasında ilişki kurmaları sağlanır (**E3.11**). Hz. Muhammed'in (sav) gençlerle olan iletişimde onlarla olan dostluğuna ve dayanışmasına vurgu yapılır (**D4.2**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.9.5.3

Kültürümüzde Hz. Peygamber ve Ehlîbeyt sevgisi ile ilgili şiir, naat, mevlit gibi eserler okunarak veya dinletilerek konuya ilgi çekilebilir. Öğrenciler Ali, Hasan, Hüseyin, Fatma ve Zeynep gibi isimlerin çokça kullanılmasının Hz. Peygamber ve Ehlîbeyt sevgisinin göstergelerinden olduğunu örnekler üzerinden inceler **(SDB2.3)**. Konuyla ilgili izlenimlerini bağlamından koparmadan doğru bir şekilde ifade eder. Öğrencilerin toplumumuzda Hz. Muhammed (sav) ve Ehlîbeyt'ine duyulan bağlılık ve sevgi üstüne oluşmuş kültürel birikimi tanımlarına, ona saygı duymalarına, kültürel birikimden yararlanmalarına, onu korumalarına ve geliştirmelerine imkân sağlanarak onlara kültürel mirasa değer verme bilincinin kazandırılması amaçlanır **(D5.3)**. Öğrencilerin kültürümüzdeki Hz. Peygamber ve Ehlîbeyt sevgisine ilişkin duygu, düşünce ve bakış açılarına saygılı bir tutum geliştirmeleri hedeflenir **(OB5)**. Bu süreçte farklı duygu, düşünce ve inançlara karşı empati ile yaklaşarak kendisine, çevresine, içinde yaşadığı toplumun sahip olduğu millî ve manevî değerlere önem verir **(D14.4, D15.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

DKAB.9.5.4

Ahzab suresinin 45-46 ve Nahl suresinin 43-44. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerin Hz. Muhammed'in (sav) örnekliliği ve şahsiyeti ile ilgili hilyeşerif örneklerini araştırmaları, incelemeleri ve bunu bir sunu ile arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme özelliklerine göre ürün oluşturmalarına (afiş, duvar gazetesi, rapor, vb.) fırsat verilebilir.
- Destekleme** Ünite konularına dair temel kavramları kapsayan sade ve anlaşılır özetler hazırlanarak öğrencilere sunulur. Öğrencilere birebir veya küçük gruplar hâlinde bireysel ihtiyaçlarına göre daha yoğun bir destek sağlanır. Öğretim sürecinde görsel ve işitsel materyaller gibi çeşitli öğretim araçları kullanılır. Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif rol almalarını teşvik eden etkileşimli ve uygulamalı etkinlikler düzenlenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

10. SINIF

1. ÜNİTE: İSLAM'DA VARLIK VE BİLGİ

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da varlık ve bilgi konusu oluşturmaktadır. Öğrencilerin İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilmesi, Allah-âlem ilişkisini sorgulayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde İsrâ suresi 36 ve Mülk suresinin 23. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim

Değerler

D10. Mütevazılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme
a) İslam düşüncesinde bilginin yerini ve kaynaklarını inceler.
b) İslam düşüncesinde bilginin yeri ve kaynakları arasındaki ilişkiyi belirler.

DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini tefekkür ederek sorgulayabilme
a) Allah-âlem ilişkisiyle ilgili merak ettiklerini tanımlar.
b) Allah-âlem ilişkisini anlayabilmek için sorular sorar.
c) Allah-âlem ilişkisi hakkında İslam'ın temel kaynaklarından bilgi toplar.
ç) Allah-âlem ilişkisi hakkında topladığı bilgileri değerlendirir.
d) Allah-âlem ilişkisi hakkında topladığı bilgilerden çıkarım yapar.

DKAB.10.1.3. İsrâ suresi 36 ve Mülk suresi 23. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme
a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İslam'da Bilgi ve Bilginin Kaynakları
Allah-Âlem İlişkisi
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar akıl, bilgi, gayb, mütevatir, sadık haber, şehadet, varlık

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kavram haritası, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Allah-âlem ilişkisiyle ilgili bir deneme yazma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, inceleme, yorumlama, dil ve anlatım kurallarına uyma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, ilahi kitapların insanlara yol göstermek amacıyla Allah (cc) tarafından gönderildiğini bildikleri, görülen ve görülemeyen varlıklar hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin İslam'da varlık ve bilgi alanında merak ettiği konular tespit edilerek hazır bulunuşluk düzeyleri kontrol edilir.

Köprü Kurma

Salim duyular, selim akıl ve vahiyle elde edilebilecek bilgiler sınıflandırılır. Bu sınıflandırmaya uygun örnekler bulunarak konuyla köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları DKAB.10.1.1

Öğrencilere varlık, nesne, olay ve olgular hakkındaki bilgileri nasıl elde ettikleri sorulur. Öğrencilerin verdikleri cevaplar dikkate alınarak bilgi kaynaklarının neler olduğu incelenir **(SDB2.1)**. Öğrenciler bu kaynaklardan yararlanarak bilgi ve bilginin kaynakları arasındaki ilişkileri öğretmen rehberliğinde belirler **(E3.4)**. Bu süreçte zihin haritası kullanılabilir. Doğru bilgi, doğru inanç ve doğru davranış arasındaki ilişkiden yola çıkılarak doğru bilginin önemine değinilir. İslam düşüncesinde bilgi ve kaynakları, bilginin değeri ve önemi farklı disiplinler dikkate alınarak açıklanır **(OB1)**. Bilgi kaynaklarının öznel ve nesnel gibi farklı sınıflandırmaları ele alınır. İslam'da nesnel bilgi kaynakları sadık haber, selim akıl ve salim duyular olarak belirlenir. Doğru bilgiyi elde etmeye yönlendirilerek duygu, düşünce ve davranışlarından sorumlu olduğu öğrenciye fark ettirilir **(D16.1, SDB1.2)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir.

DKAB.10.1.2

Öğrenciler Allah-âlem ilişkisiyle ilgili merak ettiklerini tanımlar. Öğrenciler Allah-âlem ilişkisini anlayabilmek için sorular sorar **(E3.8)**. Bu süreçte bilgi kutusu tekniği kullanılabilir. Zihin haritaları oluşturularak görülen (şehadet) ve görülemeyen (gayb) âlem, varlık türleri (insan, hayvan, bitki, melek, cin, şeytan) hakkında öğrencilerin görüşlerini paylaşmaları istenir. Öğrenciler, gözlem yoluyla edindiği bilgiler çerçevesinde insanın âlemdeki yerini bilir ve Allah (cc) karşısındaki konumunun farkına varır **(D10.1)**. Öğrencilerin konuyla ilgili İslam'ın temel kaynaklarından bilgi toplamalarına imkân tanınır. Kelam ilminin Allah-âlem ilişkisine dair yaklaşımı dikkate alınarak konu aktarılır. Öğrenciler edindikleri bilgileri öğretmen rehberliğinde değerlendirerek çıkarımda bulunur **(E3.6)**. Düşün-eşleş-paylaş tekniği bu süreçte kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorulara yer verilebilir.

DKAB.10.1.3

İsra suresi 36 ve Mülk suresi 23. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Allah-âlem ilişkisini inceleyen bazı makalelerin okunması sağlanıp bu makalelerin özetlenmesi istenebilir. Özetlenen makalelerden elde edilen veriler afiş şeklinde tasarlanıp öğrenciler tarafından sınıfta sergilenebilir.

Destekleme Görsel ve interaktif materyaller kullanılarak İslam düşüncesinde bilgi kuramı ve bilginin kaynaklarının anlaşılması kolaylaştırılır. Örneğin vahiy, akıl ve beş duyunun nasıl bilgi kaynağı olduğunu açıklayan animasyonlar veya şemalar hazırlanır.

Allah-âlem ilişkisini ve Kur'an-ı Kerim'deki mesajları anlamalarını sağlamak için öğrencilere kısa, öz ve anlaşılır açıklamalar yapılır. Bu konularda örnek olay incelemeleri veya hikâye anlatımı gibi yöntemler kullanılır. Derste grup çalışmaları ve tartışmalar düzenlenerek öğrencilerin birbirlerinden öğrenmeleri teşvik edilir ve sınıf içi etkileşim artırılır.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: ALLAH'I TANIMAK

Bu ünitenin odak noktasını Allah'ı (cc) tanımak konusu oluşturmaktadır. Öğrencilerin Allah'ın (cc) varlığının delilleri üzerine akıl yürütebilmesi, Allah'ın (cc) isimlerini ve sıfatlarını sentezleyebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Haşr suresinin 22-24. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.16.1. Tümevarıma Dayalı Akıl Yürütme Becerisi, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim

Değerler

D11. Özgürlük, D14. Saygı, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Felsefe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delilleri üzerine akıl yürütebilme

- a) Allah'ın (cc) varlığının delilleriyle ilgili öğrendiklerinden hareketle gözlemler yapar.
- b) Varlıklar arasındaki örüntüleri bulur.
- c) Varlıklar hakkında yaptığı gözlemler ve bulunduğu örüntüler üzerinden genellemeler yapar.

DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını hayata yansımaları bakımından sentezleyebilme

- a) Ayet ve hadislerden hareketle Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarını inceler.
- b) Allah'ın (cc) isimleri ve sıfatları arasında ilişki kurar.
- c) Allah'ın (cc) isimlerinden ve sıfatlarından hareketle Allah (cc) hakkında bütüncül bir bakış açısı oluşturur.

DKAB.10.2.3. Haşr suresi 22-24. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümler yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Allah'ın Varlığının Delilleri
Allah'ı İsim ve Sıfatlarıyla Tanımak
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

delil, evren, gaye, nizam, teleoloji

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; öğrenme günlüğü, fanzin, 3-2-1 kartı, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Allah'ın (cc) varlığının delilleri, esma ve sıfatları konusunda sınıf içerisinde öğrenilen bilgilerden oluşan bir sunum hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "kaynakları kullanma, bilgi toplama, dil ve anlatım kurallarına uygunluk" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin İslam'a göre Allah'ın (cc) tek ilah ve mutlak yaratıcı olduğu bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Allah'ın (cc) varlığının kanıtlanması noktasında neler biliyorsunuz, yaratılanlar Allah'ın (cc) varlığına işaret eder mi, Allah'ın (cc) isim ve sıfatları denilince aklınıza gelenler nelerdir?" soruları yöneltilerek verdikleri cevaplarla öğrencilerin ön bilgileri kontrol edilir.

Köprü Kurma

Gökyüzü, bitkiler, hayvanlar, insanlar gibi Allah'ın (cc) yarattığı varlıklarla ilgili belgeseller izletilerek O'nun ilmi, iradesi ve kudretine dikkat çekilir. Yaratılan her şeyin Allah'a (cc) muhtaç olduğu gerçeği üzerinden konuyla köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları DKAB.10.2.1

Öğrencilerin yaratılan varlıkları düşünerek gözlemler yapması ve bu gözlemler üzerinden varlıklar arasındaki örüntüleri bulması sağlanır **(E1.1, E3.4)**. Evrendeki düzenle ve tabiat olaylarıyla ilgili gözlemlerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir **(SDB2.1)**. Bu süreçte düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. Öğrenciler varlıklarla ilgili yaptığı gözlemler ve bulunduğu örüntüler üzerinden genellemelere ulaşır. Öğrenciler, Allah'ın (cc) varlığı konusunda duygu, düşünce ve genellemelerini etki altında kalmadan beyin fırtınası tekniğiyle özgürce ifade ederler **(D11.1)**. Allah'ın (cc) varlığını ispatlamak için kozmolojik, teleolojik (gaye ve nizam), ontolojik ve dinî tecrübe delilleri detaya girilmeden anlatılır. Bu deliller sunulurken ayet ve hadislerden faydalanılır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlüğü kullanılabilir.

DKAB.10.2.2

Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde ayet ve hadislerden faydalanarak Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarını inceler **(OB1)**. Öğrenciler esmayihüsna'yı inceler ve Allah'ın (cc) aşkın bir varlık olmakla birlikte insana ve kâinata karşı ilgisiz olmadığı konusunda çıkarımda bulunur. Bu kapsamda Allah'ın (cc) isimleri üç farklı açıdan ele alınır. Bunların kendisine mahsus olan, kâinatı ve insanı ilgilendiren isimler olduğu vurgulanır. Kendisine mahsus olanlar zatî isimler şeklinde ifade edilir. Kâinatla ilgili isimler tabiatın yaratılış ve işleyişi ile ilgilidir. İnsanı ilgilendirenler ise Allah-insan ilişkisinde insanı muhatap alan ve mükellef kılan ilahî isimlerdir. Buradan hareketle Allah'ın (cc) isimlerinin (Rahman, Rahim, Melik, Rezzak, Halık gibi) ve sıfatlarının (Kelam, İlim, İrade, Kudret ve Tekvin gibi) anlamları açıklanır. Bu isim ve sıfatların varoluşa yansımaları öğrenciler tarafından örneklendirilir. Süreçte grafik düzenleyiciler kullanılabilir. Öğrenciler bu isim ve sıfatları birbiriyle ilişkilendirir. Allah'ın (cc) isimleri ve sıfatları hakkında öğrenciler bütüncül bir bakış açısı oluşturur. Bunun için çeşitli tartışma teknikleri (panel, zıt panel, kollegyum, münazara, sokratik çember) kullanılabilir **(OB1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden fanzin hazırlamaları istenebilir. Yapılan çalışmalar dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrenciler, Allah'ın (cc) yarattığı canlı ve cansız her varlığın değerli olduğunu düşünerek varlıklara karşı saygılı olur **(D14.4)**. Allah'ın (cc) Rahman isminin yansımalarını gözlemleyerek bütün canlılara karşı şefkat gösterir **(D15.1)**.

DKAB.10.2.3

Haşr suresinin 22-24. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere alanın önemli isimlerinden İbni Sina ve İbni Tufeyl'in Hay bin Yakzan isimli eserleri tavsiye edilebilir.

Öğrencilerden varlıklar arasındaki uyumu anlatan kısa videolar hazırlamaları istenebilir.

Allah'ın (cc) varlığının delillerine yönelik yapılmış akademik çalışmalar, makale ve kitapları araştırması, incelemesi elde ettiği bulgulardan en önemli gördüklerini afiş şeklinde tasarlayıp sınıf panosunda sergilemesi istenebilir.

Öğrencilerden kozmolojik ve teleolojik deliller hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri sonuçları sunmaları istenebilir.

Haşr suresinin 22-24. ayetlerinde geçen Allah'ın (cc) isimleri ile ilgili esmayhüsna sözlüğü hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Allah'ın (cc) yarattığı varlıklar ve onların arasındaki ilişkileri gözlemlemek için etkileşimli sanal dış mekân etkinlikleri düzenlenir. Bu sayede öğrencilerin doğrudan gözlem yaparak kavramları daha iyi anlayabilmeleri sağlanır. Öğrencilerin metinleri daha iyi anlamaları ve yorumlamaları için görsel ve işitsel materyaller kullanılır. Öğrencilere Kur'an ayetlerinin mesajlarını özetlemeleri ve sınıflandırmaları için adım adım izlenebilecek çalışma yaprakları veya interaktif dijital araçlar sunularak öğrenme desteklenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: İSLAM'IN EVRENSEL MESAJLARI

Bu ünitenin odak noktasını İslam'ın evrensel mesajları oluşturmaktadır. Öğrencilerin İslam'ın evrensel mesajlarından birinin adalet olduğu görüşünü çözümleyebilmesi, İslam, adalet ve eşitlik arasındaki ilişkiyi sentezleyebilmesi, İslam ve barış ilişkisini yorumlayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde ise Nahl suresi 90, Nisa suresi 58 ve Bakara suresinin 208. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL

BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E2.2. Sorumluluk, E3.7. Sistemati Olma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri

SDB1.1 Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D1. Adalet, D11. Özgürlük, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Felsefe, Sosyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- DKAB.10.3.1. Adaletin İslam'ın evrensel mesajlarından biri olduğunu çözümleyebilme
- İslam'da adaletin ilkelerini araştırır.
 - İslam'da adaletin ilkeleri arasındaki ilişkileri belirler.
- DKAB.10.3.2. İslam, adalet ve eşitlik arasındaki ilişkiyi sentezleyebilme
- İslam, adalet ve eşitlik kavramlarını belirler.
 - İslam, adalet ve eşitlik kavramları arasında ilişki kurar.
 - İslam, adalet ve eşitlik kavramlarını birleştirerek özgün bir bütün oluşturur.
- DKAB.10.3.3. İslam ve barış ilişkisini yorumlayabilme
- İslam ve barış ilişkisini inceler.
 - İslam ve barış ilişkisini bağlamı içerisinde kendisi için anlamlı hâle getirir.
 - İslam ve barış ilişkisini nesnel ve doğru bir şekilde ifade eder.
- DKAB.10.3.4. Nahl suresi 90, Nisa suresi 58 ve Bakara suresi 208. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme
- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
 - Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
 - Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İslam'ın Adalet İlkesi
İslam'da Eşitlik
İslam ve Barış
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar cihat, emanet, emniyet, güven, hak, hukuk, liyakat

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; kavram haritası, açık uçlu sorular, boşluk doldurma, doğru yanlış, çalışma yaprağı, küçürek hikaye, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Adalet konusuyla ilgili bir roman, şiir ya da hikâyenin okunup tahlilini yapma ve raporlaştırma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "eserde konunun işleniş biçimi, dil ve anlatım kurallarına uyma, raporlaştırma" ölçütlerine göre öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Eşitlik, adalet ve barış kavramlarının evrensel değerler arasında olduğunu öğrencilerin bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci İslam'da evrensel mesajların neler olduğu hakkında beyin fırtınası tekniğiyle öğrencilerin görüşlerini ifade etmeleri sağlanır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma Dünyadaki sorunlar (savaş, göç, açlık gibi) gündeme getirilerek bir tartışma ortamı oluşturulur. Bu tür sorunların çözümü İslam'ın adalet, barış ve eşitlik anlayışıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.10.3.1

Adaletin tanımı ve önemi hakkında bilgi verilir. Adaletin ilkelerinin neler olabileceği soru cevap tekniğiyle tartışılabilir (**SDB2.1**). Adaletin İslam'ın evrensel mesajlarından biri olduğu ayet ve hadisler bağlamında ele alınır. Allah'ın (cc) Adl ismine vurgu yapılır. İslam'da adaletin ilkelerini ve önemini araştırır. Adalet kavramı çerçevesinde öğrenciler; eşitlik, hakkaniyet (**D1.1**), dürüstlük, şeffaflık, tarafsızlık, emanet, liyakat ve hesap verebilirlik ilkeleri arasındaki ilişkiyi tespit eder (**OB1**). Örnek olay inceleme tekniği bu süreçte kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir. Öğrenciler bu süreçte karar ve davranışlarında seçimlerini ahlaki açıdan değerlendirir ve sorumluluk bilinciyle hareket eder (**D16.1**). Öğrenciler empati yaparak bireysel ve toplumsal hayatta hak, hukuk ve liyakatin önemini, adaletli davranmayı, ölçülü ve dengeli olmayı benimser (**D1.1**).

DKAB.10.3.2

İslam dininin adalet ve eşitlik konusundaki yaklaşımına ilişkin açıklamalar yapılır. Bütün insanların Allah (cc) katında eşit oluşu; kadın-erkek, işveren-işçi, amir-memur, zengin-fakir gibi ayrımların İslam'a göre insanlara bir üstünlük sağlamadığına vurgu yapılır, insanı değerli kılan özelliğin takva olduğu belirtilir (**SDB2.3, E3.7**). Bu kapsamda Veda Hutbesi'ne de değinilir. Öğrenciler konuyla ilgili ayet ve hadislerden hareketle, İslam'da, adalet ve eşitlik kavramlarını belirler ve bu kavramlar arasında ilişki kurar. Altıgen düşünme tekniği bu süreçte kullanılabilir. Öğrenciler adalet ve eşitlik konularında İslam'ın bakış açısını anlayarak özgün bir bütün oluşturur. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilere adalet ve eşitlik konusu hakkında küçük hikâye yazma görevi verilebilir. Yapılan çalışmalar dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

DKAB.10.3.3

İslam kelimesinin anlamı sulh, selam, emniyet ve güven kavramlarıyla verilir. İslam kişinin kendisiyle ve diğerleriyle barış içinde yaşaması bağlamında değerlendirilir. Öğrenciler, Medine Dönemi'nde toplumsal barışın tesisi amacıyla Hz. Peygamber'in (sav) uygulamalarından hareketle İslam ve barış ilişkisini belirler. Öğrenciler, Medine'de yaşanmış bir örnek olay üzerinden İslam ve barış ilişkisini kendisi için anlamlı hâle getirir **(SDB1.1)**. İslam ve barış konusu ele alınırken cihat kavramına yer verilir. Cihadın Çanakkale Muharebeleri, Millî Mücadele süreci ve 15 Temmuz'da olduğu gibi barışı sağlama ve vatani savunmadaki rolüne vurgu yapılır **(D11.1)**. Cihat kavramı anlam genişliği göz önünde bulundurularak salt savaş ile sınırlandırılmadan tüm boyutlarıyla ele alınır. Cihadın farziyyin ve farzıkıfaye olduğu durumlara değinilir. Bu kapsamda ceht, mücahede, davet, tebliğ, irşat, emir bilmaruf ve nehiy anilmünker, kıtal/mukatele ve şehadet kavramlarına yer verilir. Cihat kavramının öncelikle kişinin nefsiyle mücadelesi anlamında kullanıldığı belirtilir **(E2.2)**. Güncel sorunlara (savaşlar, ekonomik ve sosyal problemler vb.) atıf yapılır. Öğrenciler, İslam'ın barış konusundaki yaklaşımını tarihten günümüze bir arada yaşama deneyimlerinden hareketle nesnel, doğru ve anlamını değiştirmeyecek bir şekilde ifade eder. Bu süreçte öğrencilerin her durumda vatanını sevme ve koruma bilincini kazanmaları değer telkini yaklaşımıyla sağlanır **(D19.1)**. Bu bağlamda Gaziler Haftası ve 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü yapılan etkinliklere dikkat çekilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.10.3.4

Nahl suresi 90. ayet, Nisa suresi 58. ayet ve Bakara suresinin 208. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

İslam'ın evrensel mesajlarının pratik hayattaki uygulamalarına örnek olarak Veda Hutbesi sınıfta okutulurken adalet, eşitlik ve barış kavramları üzerinden tahlil edilebilir.

Öğrencilerden adalet, barış ve eşitlik konularında bir poster, sunu veya grafik bilgi hazırlamaları istenebilir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmeleri'nde yer alan barışa yönelik ifadelerle Kur'an ve hadislerde yer alan barış ifadelerindeki benzerliklerin raporlanması ve sınıfa sunulması istenebilir.

Destekleme

Öğrenciler dijital içerik (sesli metin, video vb.), soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.

Öğrencilerden İslam'ın evrensel mesajlarına dair kavramların anlamlarını sözlükten bularak not etmeleri ve arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: DİN, ÇEVRE VE TEKNOLOJİ

Bu ünitenin odak noktasını din, çevre ve teknoloji oluşturmaktadır. Öğrencilerin insan, çevre ve ahlak arasındaki ilişkiyi yorumlayabilmesi, teknoloji ve ahlak ilişkisini çözümleyebilmesi, çevre ve teknoloji tartışmalarını özetleyebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde ise Rum suresinin 41. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri, Coğrafya, Felsefe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.10.4.1. İnsan, çevre ve ahlak arasındaki ilişkiyi yorumlayabilme

a) İnsan, çevre ve ahlak arasındaki ilişkiyi inceler.

b) Çevreye karşı ahlaki sorumluluklarını bağlamından koparmadan kendi yaşantısı için anlamlı hâle getirir.

c) İnsan ve çevre arasındaki ilişkiyi nesnel bir biçimde ifade eder.

DKAB.10.4.2. Teknoloji ve ahlak ilişkisini çözümleyebilme

a) Teknoloji ve ahlakla ilgili unsurları araştırır.

b) Teknoloji ve ahlakla ilgili unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.

DKAB.10.4.3. Çevre ve teknoloji ilişkisini özetleyebilme

a) Çevre ve teknoloji ilişkisi ile ilgili çözümleme yapar.

b) Çevre ve teknoloji arasındaki ilişkileri sınıflandırır.

c) Çevre ve teknoloji ilişkisini açıklar.

DKAB.10.4.4. Rum suresi 41. ayetin mesajlarını özetleyebilme

a) Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.

b) Ayette geçen konuları sınıflandırır.

c) Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İnsan, Çevre ve Ahlak
Teknoloji ve Ahlak
Çevre ve Teknoloji
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar çevre, teknoloji

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; balık kılıcı diyagramı, 3-2-1 kartı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Çevre ve teknoloji ilişkisiyle ilgili düzenlenecek bir konferans için konuşma metni hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "konuyu araştırma, kaynak kullanma, metnin konuyu kapsamaması, dil ve anlatım kurallarına uygunluk" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin çevreyi korumak ve teknolojiyi verimli kullanmak konusunda temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci “Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dikiniz.” (İbn Hanbel, III, 184.) hadisinden hareketle öğrencilerin din ve çevre konusundaki görüşleri alınarak hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma İslam’ın temel ilkeleri çerçevesinde, çevre ve teknolojiyle ilgili güncel problemler ele alınarak gerçek yaşamla köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları DKAB.10.4.1

Öğrencilerin insan, çevre ve ahlak arasındaki ilişkiyi fitrat, denge, ölçü ve bütünlük kavramları ekseninde incelemesi sağlanır. Konuyla ilgili belgesel veya görsellerden yararlanılarak çevresel sorunların hayata etkileri üzerinde durulur (**OB8**). Öğrenciler çevreye karşı ahlaki sorumluluklarını kendi yaşantısı için anlamlandırır. Yer altı ve yer üstü kaynaklarını amacına uygun kullanır. İsrafin olası zararlarını fark eder (**D17.2**). İnsan ve çevre arasındaki ilişkiyi İslam dininin çevreye dair temel ahlaki ilkelerini dikkate alarak ifade etmelerine imkân verilir (**SDB2.3**). Bu süreçte arkadaşına öğretme tekniği kullanılabilir. Güncel çevre sorunlarına değinilerek öğrencilerin çevreye karşı sorumluluklarının farkına varmaları konuşma halkası tekniğiyle sağlanabilir (**E2.2, D16.2**). Çevre sorunlarını (biyoçeşitliliğin kaybı, çevre kirliliği ve bilinçsiz su tüketimi vb.) merak etmeleri sağlanarak ve gelecek yıllarda bu sorunların ne düzeyde küresel sorunlara dönüşebileceğine dair görüşlerini beyin fırtınası tekniği ile belirtmeleri sağlanır (**E1.1, D18.3, SDB2.3**). Bu şekilde öğrenciler farklı açılardan olaylara bakarak problemlere yaratıcı çözümler bulur (**E3.3**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında balık kılıcı diyagramı kullanılabilir.

DKAB.10.4.2

Teknoloji ve ahlak arasındaki ilişki güncel teknolojik gelişmelerle bağlantı kurularak incelenir. Öğrenciler, teknoloji ve ahlakla ilgili unsurları araştırır. Bu süreçte çift sütun tekniği kullanılabilir. Teknolojinin geliştirilmesinde ve kullanılmasında ahlaki kurallara dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır. Teknoloji ve ahlak arasındaki ilişkinin belirlenmesinde örnek olay incelemesi tekniği kullanılabilir (**OB2, SDB1.1**). Öğrencilerin sosyal medya, genetik, biyoteknoloji, yapay zekâ, savaş teknolojisi, sanal gerçeklik, dijital oyunlar gibi teknolojik alanlarda sorumluluk bilincine sahip olması, kişisel hakların ve verilerin korunması ile mahremiyet ilkelerine uygun davranışlar geliştirmesi hedeflenir. Bu süreçte Kişisel Verileri Koruma Günü ile ilgili etkinlikler hakkında bilgi verilebilir. Öğrenciler, kendisinin, ailesinin ve başkalarının özel alanını ve bilgilerini korur; başkalarının özgürlüklerini ihlal etmez ve kişisel sınırlara saygı duyar (**D8.1, D14.2**). Drama tekniği bu süreçte kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında dijital öykü yazılması istenebilir ve hazırlanan öyküler dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

DKAB.10.4.3

Teknolojik gelişmelerin sebep olduğu çevre problemleri ile ilgili (iklim değişikliği, ormanların yok edilmesi, nesli tükenen hayvan türleri, çarpık kentleşme, tüketim bağımlılığı vb.) belgesel veya kısa film izletilerek öğrencilerin çevreye ve canlılara ilişkin duyarlılık kazanmalarını sağlanabilir (**D5.4**). Çevre ve teknoloji ilişkisi incelenir. Öğrencilerin bu ilişkileri çözümlemesi çember tekniği kullanılarak sağlanabilir. Mevcut sorunların sınıflandırılmasında 5N1K tekniği kullanılabilir (**SDB2.3**). Öğrenciler “Ben Olsam Ne Yapardım?” etkinliği ile çevre sorunlarına dair açıklama yaparak çözüm üretirler (**SDB1.1, E2.1, OB8**). Konu kapsamında Çevre ve İklim Değişikliği Haftası ile Dünya Su Günü etkinlikleri hakkında bilgi verilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartları kullanılabilir.

DKAB.10.4.4

Rum suresinin 41. ayeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öz değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Günümüzdeki çevre ve teknoloji sorunlarını konu edinen fotoğraf ve kısa film yarışmaları düzenlenerek öğrencilerin mevcut potansiyellerini keşfetmeleri sağlanır. Teknolojik bağımlılıklar hakkında Yeşilay'ın Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı'ndaki materyallerinden faydalanılabilir.

Destekleme Özel öğretim yöntemleri kullanılarak öğrencinin çevre ve teknoloji hakkında merak ettikleri soruları sormaları ve cevap bulmaları anlamında etkinlikler planlanabilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak akran öğretimi uygulanabilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÜNİTE: İSLAM DÜŞÜNÇESİNDE İTİKADİ-SİYASİ VE FIKHİ YORUMLAR

Bu ünitenin odak noktasını İslam düşüncesinde itikadi-siyasi ve fıkhi yorumlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin dinî yorumların ortaya çıkış sebeplerini sorgulayabilmesi, İslam düşüncesindeki itikadi-siyasi ve fıkhi yorumları karşılaştırabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Hucurat suresinin 13. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.10.5.1. Dinî yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebeplerini sentezleyebilme

- Dinî yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebeplerinin neler olduğunu belirler.*
- Dinî yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebepleri arasında ilişki kurar.*
- Dinî yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebepleriyle ilgili bütünsel bakış açısına ulaşır.*

DKAB.10.5.2. İslam düşüncesindeki itikadi-siyasi ve fıkhi yorumları karşılaştırabilme

- İtikadi-siyasi ve fıkhi yorumların özelliklerini ve konu ile ilgili temel kavramları açıklar.*
- Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listeler.*
- Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listeler.*

DKAB.10.5.3. Hucurat suresi 13. ayetin mesajını özetleyebilme

- Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.*
- Ayette geçen konuları sınıflandırır.*
- Ayette verilen mesajları açıklar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri
İslam Düşüncesinde İtikadi-Siyasi ve Fıkhi Yorumlar
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

Ehlisünnet, fıkıh, itikat, mezhep, tevil

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; bilgi haritası, yapılandırılmış grid, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

İslam düşüncesindeki yorum farklılıkları konusunda grafik bilgi hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, dil ve anlatım kurallarına uygunluk, uygun görsel kullanma, kaynak kullanma, metnin konuyu kapsamaması" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Farklı dinî yorumların var olduğunu bildikleri ve Hanefilik, Şafiiilik hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere daha önce duydukları bir mezhep olup olmadığı sorusu sorulur. Öğrencilerden konuyla ilgili geçmiş bilgilerinden faydalanmaları istenir. Dijital öğrenme platformları kullanılarak uygun videolar izletilir ve insanların yorum farklılıklarının nelerden kaynaklandığı ve bunların sebeplerinin neler olabileceği soruları öğrencilere yöneltilir. Böylece öğrencilerin din ve dinî yorum hakkında hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma İnsanların karşılaştıkları olaylar hakkında farklı yorumlarda bulunmalarının birçok sebebi vardır. İnsanın karakteri, yetiştiği coğrafya, aldığı eğitim gibi sebepler farklı yorumları ortaya çıkarır. İslam düşüncesindeki itikadi-siyasi ve fıkhi yorumlar da bu bağlamda değerlendirilir. Öğrencilerin herhangi bir konuda farklı fikirler ortaya koymasıyla İslam düşüncesinde ortaya çıkan yorum farklılıklarının sebepleri arasında köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.10.5.1

Öğrenciler dinî yorum farklılıkları hakkında merak ettiklerini sorar **(E3.8)**. Dinî yorum farklılıklarının sebepleri ile ilgili bir metin paylaşılır ve bu metinden hareketle öğrencilerin dinî yorum farklılıklarının sebeplerini belirlemelerine imkân tanınır **(OB.5)**. Bu sebepler arasında ilişki kurmaları sağlanır. Beyin fırtınası tekniği bu süreçte kullanılabilir. Öğrencilerin dinî yorum farklılıklarının zenginlik olduğunu, böylece İslam dininin tüm çağ ve coğrafyalarda yaşanabilir hâle geldiğini fark etmeleri ve bütünsel bir bakış açısına ulaşmaları amaçlanır. Bu süreçte zıt panel tekniği uygulanabilir **(E3.5)**. Dinin yanlış yorumlanmasından doğan sorunların, dinin kendisinden kaynaklanmadığı vurgulanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bilgi haritası kullanılabilir.

DKAB.10.5.2

Dinî yorum farklılıklarının itikadi-siyasi, fıkhi konular bağlamında ortaya çıktığı belirtilir. Mezhep, fıkıh, fırka ve tevil kavramları hakkında bilgi verilir. Öğrencilere “Mezhepler hakkında neler biliyorsunuz?” sorusu yöneltilerek soru-cevap tekniği uygulanabilir. Ehlisünnet başlığı altında itikadi yorumlardan Eşarilik ve Matüridilik; fıkhi yorumlardan Hanefilik, Malikilik, Şafilik ve Hanbelilik; Şia başlığı altında Caferilik hakkında bilgi verilir; Caferiliğin Şia'nın fıkhi yorumu olduğuna vurgu yapılır **(E3.7)**. Öğrenciler, itikadi-siyasi ve fıkhi yorum türleri arasındaki benzerlikler ve farklılıkları listeler. Bu süreçte istasyon tekniği kullanılabilir **(E3.10, SDB2.3)**. İslam düşüncesindeki farklı yorumların zenginlik olduğu düşüncesinden hareketle farklı fikirlere saygı duymanın önemine değinilir **(D14.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yapılandırılmış grid kullanılabilir.

DKAB.10.5.3

Hucurat suresinin 13. ayeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öz değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme İtikadi-siyasi ve fıkhî mezhepler ve bu mezheplerin hangi olay veya durumlardan dolayı ortaya çıktığını akademik makalelerden araştırması ve bulgularını özetleyerek arkadaşlarına sunması istenebilir.

Öğrencilerden namaz ibadetinin uygulanışındaki mezhepler arası farklılıkları araştırması istenebilir.

Destekleme Öğrenciler dijital içerikler (sesli metin, video vb.) ve soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir. Doğru yanlış, boşluk doldurma, eşleştirme, sözcük avı gibi etkinliklerin yanında EBA'da yer alan dijital içerikler de kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

11. SINIF

1. ÜNİTE: KADER, İRADE VE SORUMLULUK

Bu ünitenin odak noktasını kader, irade ve sorumluluk konuları oluşturmaktadır. Öğrencilerin kader ve kaderle ilgili kavramları yapılandırabilmesi, insan, akıl, irade ve sorumluluk arasındaki ilişki hakkında eleştirel düşünebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Bakara suresinin 286. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.13. Yapılandırma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E2.2. Sorumluluk, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D11. Özgürlük, D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Felsefe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.11.1.1. Kader ve kaderle ilgili kavramları yapılandırabilme

- Kader ve kaderle ilgili kavramları inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koyar.
- Kader ve kaderle ilgili kavramlara dair elde ettiği bilgilere dayalı olarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koyar.

DKAB.11.1.2. İnsan, akıl, irade ve sorumluluk kavramları arasındaki ilişki hakkında eleştirel düşünebilme

- İnsan, akıl, irade ve sorumluluk arasındaki ilişkiyi sorgular.
- İnsan, akıl, irade ilişkisi bağlamında insanın özgür ve sorumlu bir varlık olduğu ile ilgili akıl yürütür.
- İnsanın özgürlüğü ve sorumluluğu konusunda akıl yürütmeye ulaştığı çıkarımları yansıtır.

DKAB.11.1.3. Bakara suresi 286. ayetin mesajlarını özetleyebilme

- Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- Ayette geçen konuları sınıflandırır.
- Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İnsan ve Kader

Akıl, İrade ve Sorumluluk Sahibi Bir Varlık Olarak İnsan

Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

insan, irade, kader, kaza, özgürlük, sorumluluk

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; bilgi kartı, 3-2-1 kartı, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak kaderle ilişkili olarak başarı-başarısızlık hakkında köşe yazısı yazmaları istenebilir. Bu performans görevi "bilgiyi kullanma, dil ve anlatım kurallarına uygunluk, kaynak kullanma, metnin kapsam geçerliliği" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kadere imanın İslam inanç esasları arasında yer aldığını bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere kader, akıl, irade ve sorumluluk kavramlarıyla ilgili sorular sorularak öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ön bilgileri kontrol edilir.

Köprü Kurma

"İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu..." (Rum suresi, 41. ayet.) ayet mealinde verilen mesajla insan iradesi arasında öğrencilerin köprü kurması sağlanır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.11.1.1

Öğrencilerin kaderle ilgili merak ettiklerini sormalarına imkân verilir **(E3.8)**. Soru kutusu tekniği bu süreçte kullanılabilir. Kader ve kaza kavramları hakkında bilgi verilir. "Sünnetullah, afet, rızık, sabır, ömür, ecel, hastalık, sağlık, başarı, başarısızlık, hidayet, dalalet, hayır, şer, dua, tevekkül, teslimiyet ve rıza" kavramları açıklanır. Öğrencilerin bu kavramların kaderle bağlantısını dikkate alarak nedensel ilişkiler kurmaları ve elde ettiği bilgilerle bütüncül bir bakış açısı ortaya koymaları sağlanır. Toplumda yaygın olan yanlış kader anlayışlarına dikkat çekilir. Öğrencilerin kaderin yanlış yorumlanmasından doğan sorunların, insanın iradesinden kaynaklandığı çıkarımında bulunmalarına rehberlik edilir. Fay hatları ya da dere yatakları üzerine ev yapmanın ortaya çıkarabileceği olumsuz durumlarla ilgili farkındalığı artırmak için tartışma tekniklerinden yararlanılabilir **(D5.2, D16.2)**. Bu süreçte Dünya Afet Azaltma Günü'ne dikkat çekilebilir ve bu konuda etkinlikler yaptırılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bilgi kartı kullanılabilir.

DKAB.11.1.2

İnsanın akli sayesinde nesne, olay ve olgulara dair doğru-yanlış, iyi-kötü, güzel-çirkin, hayır-şer ayrımı yapabilen (temyiz ve tefrik kabiliyeti olan) bir varlık olduğu üzerinde durulur. Öğrenciler insan, akıl, irade ve sorumluluk arasındaki ilişkiyi sorgular. Bu bağlamda insanın özgürlüğü ve özgürlüğünün sınırları ele alınır **(E1.2)**. İnsan için mutlak özgürlüğün olmadığı ifade edilir ancak insanın, davranışlarında özgürce karar verebildiği sürece sorumlu olduğu vurgulanır **(D11.1)**. Bu süreçte rol oynama ve yaratıcı drama teknikleri kullanılabilir. Allah'ın (cc) bilgisi ve insanın iradesi arasındaki ilişkinin insanın akıllı, özgür ve sorumlu bir varlık olmasıyla çelişmediği belirtilir. Öğrenciler, insanın özgür ve sorumlu bir varlık olduğu ile ilgili akıl yürütür. Öğrenciler, mükellefiyet kavramıyla insanın özgürce karar vermesi ve kararlarının sorumluluğunu üstlenmesi arasında ilişki kurar **(SDB3.3)**. Bu bağlamda insanın Allah'a (cc), kendisine ve çevresine karşı sorumlulukları belirlenir **(E2.2)**. Bu süreçte İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası ile ilgili bilgi verilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.11.1.3

Bakara suresinin 286. ayeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden insanın Allah'a (cc), kendisine ve çevresine karşı sorumluluklarıyla ilgili grafik bilgi hazırlamaları istenebilir.

Üniversite sınavına hazırlanan bir öğrencinin hedefe ulaşması sürecinde kader ve sorumluluk arasındaki ilişki incelenebilir.

Destekleme Kader ve insan ilişkisi konusunda, kavramları açıklamak için günlük hayattan örnekler ve hikâyeler kullanılabilir.

Akliselim sahibi insan ve aklın hüküm verme kabiliyeti üzerine düşünceleri için öğrencilere senaryo tabanlı örnek olaylar sunulabilir. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin okunması ve yorumlanmasında, öğrencilere ayetlerin anlamını ve önemini daha iyi kavrayabilmeleri için görsel ve işitsel destekler sağlanabilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: DİN, FELSEFE, BİLİM VE SANAT

Bu ünitenin odak noktasını dinin felsefe, bilim ve sanatla olan ilişkisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin din tanımlarını ve din ile ilgili yaklaşımları genelleyebilmesi, din, felsefe ve bilim arasındaki ilişkiyi sorgulayabilmesi, din ve sanat arasındaki ilişkiyi çözümlenebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Al-i İmran suresinin 190-191. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D3. Çalışkanlık, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.11.2.1. Din tanımlarını ve din ile ilgili yaklaşımları genelleme

- Din tanımları ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları hakkında bilgi toplar.*
- Din tanımlarının ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları hakkında ortak özelliklerini belirler.*
- Din tanımlarının ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları hakkında ortak olmayan özelliklerini belirler.*
- Din tanımları ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları hakkındaki örüntüler üzerinden önermede bulunur.*

DKAB.11.2.2. Dinin felsefe ve bilimle ilişkisini sorgulayabilme

- Dinin felsefe ve bilimle ilişkisi hakkında merak ettiklerini tanımlar.*
- Dinin felsefe ve bilimle ilişkisi hakkında sorular sorar.*
- Dinin felsefe ve bilimle ilişkisi hakkında bilgi toplar.*
- Dinin felsefe ve bilimle ilişkisine yönelik elde ettiği bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- Felsefe ve bilimin İslam kültüründeki yerine ve İslam düşüncesine katkılarını dair çıkarımda bulunur.*

DKAB.11.2.3. Din ve sanat arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme

- Din ve sanat ilişkisinin temel unsurlarını araştırır.*
- Belirlediği unsurlar arasındaki ilişkileri tespit eder.*

DKAB.11.2.4. Al-i İmran suresi 190-191. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.*
- Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.*
- Ayetlerde verilen mesajları açıklar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Din
Din, Felsefe ve Bilim
Din ve Sanat
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

âlim, Beytühikme, darülhadis, darülkurra, filozof, ilim, medrese, rasathane

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kavram haritası, 3-2-1 kartı, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Dinin felsefe, bilim ve sanatla ilişkisiyle ilgili bir blog yazısı yazma performans görevi olarak verilebilir (Türk Dili ve Edebiyatı). Bu performans görevi, "bilgi toplama, yorumlama, içerik, özgünlük, dil ve anlatıma uygunluk" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin bu üniteye din, felsefe, bilim ve sanat kavramlarına aşina oldukları ve bu kavramlarla ilgili deneyim ve gözleme dayalı fikirlerinin olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci "Din nedir, felsefe nedir, bilim nedir ve sanat nedir?" soruları sırayla yöneltilir. Verilen cevaplardan yola çıkılarak öğrencilerin hazır bulunuşlukları tespit edilir.

Köprü Kurma Öğrencilere felsefe, bilim, sanat alanında eserler vermiş Müslüman âlimlerin biyografilerinin ele alındığı belgeseller izletilir. Okul çevresine yakın, konuyla ilgili müze, kütüphane ve mimari eserlere gezi düzenlenerek yukarıda geçen kurum veya eserler ziyaret edilebilir. 3D gösterimi yapan sitelerden ilgili eserler çevrimiçi olarak sınıfta incelenebilir. Bu etkinliklerin ardından öğrencilere gözlemleri, dinin bu eserlerdeki etkisi sorularak derste işlenen konularla köprü kurulması sağlanır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.11.2.1

İslam âlimlerinin din tanımlarının yanında felsefe, psikoloji, sosyoloji ve antropolojinin dine yaklaşımları açıklanır. Din anlayışının dinden farkına vurgu yapılarak örnekler verilir. Öğrenciler, bu yaklaşımlarla ilgili bilgi toplar. Bu tanım ve yaklaşımların benzer ve farklı yönlerini tespit eder. Çift sütun tekniği bu süreçte kullanılabilir. Öğrenciler din tanımları ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları hakkında önermelerde bulunur (**E3.11**). Evet-hayır kartlarıyla paylaşılan önermeler değerlendirebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.11.2.2

Öğrenciler din, felsefe ve bilime dair merak ettiklerini tanımlar ve konuya dair öğrencilerin sorular sormaları sağlanır (**E1.1, E3.8**). Kum saati tekniği bu süreçte kullanılabilir. Felsefi bilgiden bahsedilerek öğrencilerin felsefenin sınırlılıklarını tartışma tekniğiyle değerlendirmeleri istenir (**SDB2.1**). Felsefi düşüncenin İslam kültüründeki yerine ve İslam düşüncesine olan katkılarına değinilir. İlgili konu bağlamında ilim, âlim ve filozof kavramlarına yer verilir. Öğrencilere, İslam medeniyetinde bilim ve düşüncenin gelişim süreci hakkında bilgi verilir. Öğrenciler, İslam medeniyetinde öne çıkan eğitim ve bilim kurumları (Cami, mescit, mektep, medrese, darulkurra, darulhadis, Beytülhikme, kütüphane, rasathane ve şifahane ile sınırlandırılır.) örneklerinden yola çıkarak İslam ve bilim arasında ilişki kurar. Öğrenciler dinin felsefe ve bilimle olan ilişkisine dair bilgi toplar (**OB1**). Din, bilim ve felsefe arasındaki ilişki ele alınır. Bu süreçte münazara tekniği kullanılabilir (**SDB2.1, SDB2.2**). Bu sayede öğrenciler, düşüncelerini açık fikirlilikle ele almanın önemini fark ederek çalışmalarını kararlılıkla yürütürler (**E3.5, D3.1**). Toplanan bilgiler öğretmen rehberliğinde değerlendirilir. Din, felsefe ve bilimin etkileşim hâlinde oldukları ve birbirleriyle çelişmedikleri çıkarımında bulunmaları sağlanır. Konu ile ilişkilendirilerek Kütüphaneler Haftası ile ilgili etkinlikler hakkında bilgilendirme yapılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı ve açık uçlu sorular ile doğru-yanlış sorularından oluşan bir çalışma yapıları kullanılabilir.

DKAB.11.2.3

Sanat ve estetik kavramları hakkında bilgi verilir. Allah'ın (cc) "Cemal" ve "Muhsin" isimleriyle kainattaki güzellikler arasında ilişki kurulur. Öğrenciler bu bağlamda din ve sanat arasındaki ilişkinin unsurlarını araştırır **(OB9)**. Öğrenciler Allah'ın (cc) esmasından sanata yansıyan boyutlarına dair çeşitli örneklerden din ve sanatın unsurları arasındaki ilişkiyi belirler. Öğrenciler yaşadığı çevredeki sanat eserlerini ve doğal güzellikleri tanır. Öğrencilerin sanat eserlerini din ve sanat ilişkisi bağlamında öğrendikleriyle ve toplumsal değerlerle ilişkilendirerek yorumlamaları sağlanır **(D7.1)**. Bu süreçte gezi gözlem veya görsel yorumlama yöntemleri kullanılabilir. Bu konudaki ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir.

DKAB.11.2.4

Al-i İmran suresinin 190-191. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden kültürümüze ait somut ve somut olmayan mirası tespit etmeleri ve bu eserlerle ilgili çeşitli araştırmalar yapmaları istenebilir.
- Destekleme** Öğrencilere din tanımları ve yaklaşımları sunulurken görsel ve işitsel malzemelerden yararlanmak, farklı öğrenme stillerine hitap eder. Felsefe ve bilim kavramları tanıtılırken, öğrencilere farklı düşünce sistemlerini keşfetmeleri için interaktif etkinlikler ve tartışma ortamları sunulabilir. Din ve sanat arasındaki ilişkiyi inceleyen etkinliklerde, çeşitli sanat eserleri ve mimari örneklerini içeren görsel materyaller kullanılabilir. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin analizi sırasında, öğrencilere metinlerin derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olacak görsel ve işitsel destekler sunulabilir. Ayetlerin günlük hayatla ilişkilendirilmesi için öğrencilerin kendi deneyimlerini tartışmaları teşvik edilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: İSLAM MEDENİYETİ VE GÖNÜL COĞRAFYAMIZ

Bu ünitenin odak noktasını İslam medeniyeti ve gönül coğrafyamız oluşturmaktadır. Öğrencilerin medeniyetin oluşumuna etki eden unsurları çözümlenebilmesi, İslam medeniyetinin izlerini özetlenebilmesi, İslam medeniyetinin bugün ve geleceği hakkında akıl yürütebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Rum suresinin 9. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetlenebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme Becerisi

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.11.3.1. Medeniyetin oluşumuna etki eden unsurları çözümleyebilme

- a) Medeniyetin oluşumuna ilişkin unsurları araştırır.
- b) Medeniyetin oluşumuna etki eden unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.

DKAB.11.3.2. İslam medeniyetinin izlerini özetleyebilme

- a) İslam medeniyetinin mimari, musiki, dil ve edebiyata olan etkisini çözümler.
- b) İslam medeniyetinin izlerini bölgelere göre sınıflandırır.
- c) İslam medeniyetinin Anadolu ve Balkanlara taşınmasında Horasan, Anadolu ve Rumeli erenlerinin rolünü açıklar.

DKAB.11.3.3. İslam medeniyetinin bugün ve geleceği hakkında akıl yürütebilme

- a) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı gibi kurumların gönül coğrafyamızda gerçekleştirdiği çalışmalarını gözlemler.
- b) Bu kurumların gönül coğrafyamızda yaptıkları çalışmaların niteliklerini tespit eder.
- c) Gönül coğrafyamızda yapılan çalışmaların birliğe, beraberliğe, yardımlaşma ve dayanışmaya olan katkısıyla ilgili çıkarım yapar.

DKAB.11.3.4. Rum suresi 9. ayetin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümler yapar.
- b) Ayette geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Medeniyetin Oluşumu
İslam Medeniyetinin İzleri
İslam Medeniyetinin Bugünü ve Geleceği
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

medeniyet, mimari, musiki, vakıf

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, 3-2-1 kartları, grafik bilgi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Gönül coğrafyamızda yapılan yardımlaşma faaliyetleri hakkında köşe yazısı yazma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, inceleme, yorumlama, dil ve anlatım kurallarına uyma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin medeniyet kavramı hakkında bilgi sahibi olduğu, İslam medeniyetinin farklı zamanlarda ve bölgelerde dünya üzerinde etkili olduğuna dair ön bilgilerinin bulunduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere “İslam medeniyeti ve gönül coğrafyamız” ifadelerinin ne anlama geldiği sorularak beyin fırtınası tekniği uygulanır. Alınan cevaplara göre öğrencilerin hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma İslam medeniyetinin mimari, musiki, dil ve edebiyat alanlarına etkisi göz önünde bulundurularak ülkemizin gönül coğrafyamızda TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı gibi kurumlar aracılığı ile yaptığı çalışmalar arasında köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.11.3.1

Medeniyetin tanımı, gelişimi ve unsurları hakkında bilgi verilir. Kültür ve medeniyet arasındaki farka kısaca değinilir. Buradan hareketle öğrenciler, İslam medeniyetini oluşturan unsurları araştırır **(E3.2)**. Soru-cevap tekniği bu süreçte kullanılabilir **(E1.1)**. Medeniyetin maddi ve manevi unsurları açıklanır. Medeniyet ile medeniyetin unsurları arasındaki ilişkiyi belirler. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

DKAB.11.3.2

Mimari, musiki, dil ve edebiyat alanlarından hareketle İslam medeniyetinin sanat üzerindeki etkisi anlatılır. Görsel ve işitsel materyallerle öğrencilerin İslam medeniyetinin bu alanlara etkisini çözümlemesi sağlanır. Mimari, musiki, dil ve edebiyat alanlarından çeşitli örneklerle dinin medeniyet üzerindeki etkisine dair farkındalık oluşturulur **(OB4, OB9)**. Öğrencilerin, toplumun millî ve manevi değerlerini koruyup yaşatmaya istekli olmaları amaçlanır **(D16.2)**. Bu süreçte görsel yorumlama yöntemi kullanılabilir. İslam medeniyetinin gelişmesinde etkili olan merkezlere ve özelliklerine yer verilir **(OB5)**. Hicaz Bölgesi, Kudüs ve çevresi, Şam ve Bağdat Bölgesi; İran, Horasan, Türkistan ve Maveraünnehir Bölgesi; Hint Alt Kıtası, Anadolu ve Balkanlar, Kuzey Afrika (Mısır ve Mağrip) ve Endülüs gibi İslam medeniyetinin tarihî süreçte hayat bulduğu ilim ve kültür havzaları ele alınır **(OB1)**. Gönül coğrafyamız konusu ele alınırken Kıbrıs'ın İslam kültür ve medeniyet tarihindeki yerine ve önemine ve Kuzey Kıbrıs'ın bu kültür ve medeniyeti yaşatmadaki önemine vurgu yapılır. İslam'ın yayıldığı coğrafyalardan hareketle öğrenciler, İslam medeniyetinin izlerini bölgelerine göre sınıflandırır. Bu süreçte görsel özetleyicilerden yararlanılabilir. Horasan, Anadolu ve Rumeli erenlerinden (Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Ahi Evran, Yunus Emre, Sarı Saltuk, Mevlâna Celaleddin Rumi, Hacı Bayram Veli) bahsedilir. Öğrencilere önemli bazı şahsiyetlerden bahsedilirken Ben Kimim? oyunu oynatılabilir **(E2.5)**. Bu şahsiyetlerin İslam medeniyetinin Anadolu ve Balkanlara taşınmasındaki rolünü öğrenciler açıklar. Konu ile bağlamı bakımından Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası ile ilgili bilgilendirme yapılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden grafik bilgi hazırlamaları istenebilir.

DKAB.11.3.3

İslam medeniyeti ve değerlerimize katkı sağlayan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) gibi kurumların çalışmalarına değinilir. Bu kurumların yaptığı çalışmalarla ilgili örnekler sunularak (belgesel, video, fotoğraflar) öğrencilerin gözlem yapmasına imkân tanınır. Bu gözlemler neticesinde yapılan çalışmaların nitelikleri tespit edilir. Öğrenciler gönül coğrafyamızda yapılan çalışmaların birliğe, beraberliğe, yardımlaşma ve dayanışmaya olan katkısıyla ilgili çıkarım yapar. Öğrencilere vakıf kavramıyla ilgili neler bildikleri sorulur ve kavramla ilgili bilgi verilir. Bu süreçte düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir (**SDB2.1, SDB2.2**). Öğrencilerin medeniyetimize katkı sağlayabilecek yeni önerilerde bulunmaları beyin fırtınası tekniği ile sağlanabilir (**SDB2.1**). Bu süreçte Vakıflar Haftası ile ilgili bilgilendirme yapılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.11.3.4

Rum suresinin 9. ayeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme İslam medeniyetinin geleceği için bir kurum tasarımları ve bu kurumun ne tür çalışmalar gerçekleştirmesi, hangi niteliklere sahip olması gerektiğini araştırmaları ve bu araştırma sonuçlarını raporlaştırmaları istenebilir.

Destekleme Öğrenciler farklı medeniyetler hakkında bilgiler içeren grafik düzenleyiciler ve şemalar kullanarak karşılaştırmalı analizler yapabilirler. Bu sürecin değerlendirilmesinde, öğrencilere kendilerini değerlendirebilmeleri için kontrol listeleri sunulabilir.

Öğrencilere İslam medeniyetinin etkilerini farklı bakış açılarından incelemek için basamaklandırılmış içerikler sunulurken bu içeriklerin sunumunda çeşitli multimedya araçlarından yararlanılabilir.

Ülkemizdeki çeşitli kurumların İslam medeniyetine katkıları hakkında genelleme yapabilmeleri için öğrencilere şemalar, kavram haritaları ve farklı veri sunum yöntemleri sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: İNANÇLA İLGİLİ MESELELER

Bu ünitenin odak noktasını inançla ilgili meseleler oluşturmaktadır. Öğrencilerin inançla ilgili felsefi yaklaşımları sorgulayabilmesi, kötülük problemi hakkında eleştirel düşünebilmesi, din istismarının ve yeni dinî hareketlerin sebeplerini-sonuçlarını sorgulayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Hadid suresinin 1-5. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Felsefe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.11.4.1. İnançla ilgili felsefi yaklaşımları sorgulayabilme

- a) İnançla ilgili felsefi yaklaşımlar hakkında merak ettiklerini tanımlar.
- b) İnançla ilgili felsefi yaklaşımlar hakkında soru sorar.
- c) İlgili konu hakkında bilgi toplar.
- ç) Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.11.4.2. Kötülük problemi hakkında eleştirel düşünebilme

- a) Kötülük problemini sorgular.
- b) Kötülük problemi ve tanrı inancıyla ilgili akıl yürütür.
- c) Akıl yürütmeye ulaştığı çıkarımları yansıtır.

DKAB.11.4.3. Din istismarının ve yeni dinî hareketlerin sebeplerini-sonuçlarını sorgulayabilme

- a) Din istismarı ve yeni dinî hareketlerle ilgili merak ettiklerini tanımlar.
- b) Din istismarı ve yeni dinî hareketlerle ilgili sorular sorar.
- c) Din istismarı ve yeni dinî hareketlerle ilgili bilgi toplar.
- ç) Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.11.4.4. Hadid suresi 1-5. ayetlerin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- b) Ayetlerde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İnançla İlgili Felsefi Yaklaşımlar

Kötülük Problemi

Yeni Dinî Hareketler ve Din İstismarı

Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar din istismarı, İslamofobi, iyilik, kötülük

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, öğrenme günlükleri, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

İnançla ilgili felsefi yaklaşımlarla ilgili araştırma yaparak bir deneme yazma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "dil ve anlatım kurallarına uyma, kaynaklardan yararlanabilme, araştırmayı derinleştirme, raporlaştırma ve sunma" gibi ölçütlere göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin İslam inanç esasları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere teizm, ateizm ve deizm kavramları hakkında neler bildikleri sorulur. Verilen cevaplar çerçevesinde öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyeleri kontrol edilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin felsefe dersinde öğrenmiş olduğu tanrının varlığına ilişkin görüşlerden hareketle teizm, deizm, ateizm, nihilizm, agnostisizm, materyalizm, pozitivizm, sekülerizm gibi inanç ve felsefi yaklaşımlar arasında köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.11.4.1

İnançla ilgili felsefi yaklaşımlar hakkında bilgi verilir. Öğrenciler konuyla ilgili merak ettiklerini tanımlar ve sorular sorar (**E3.8**). Beyin fırtınası tekniği bu süreçte kullanılabilir. Teizm, deizm, materyalizm, pozitivizm, sekülerizm, agnostisizm, ateizm ve nihilizm kavramları öğretmen rehberliğinde açıklanır (**OB1**). Yapılandırılmış bir metinden hareketle öğrencilerin konu hakkında bilgi toplamaları sağlanır. Öğrenciler topladıkları bilgilerin doğruluğunu değerlendirir. Bu süreçte kavram haritası veya eşleştirme kartları kullanılabilir. Öğretmen rehberliğinde bu yaklaşımların ortaya koyduğu meseleleri, İslam'ın temel kaynaklarından hareketle ve eleştirel bir bakış açısıyla öğrencilerden değerlendirmeleri ve bunlarla ilgili çıkarımda bulunmaları istenir (**E3.10**). Kar topu tekniğiyle öğrencilerin, çıkarımlarını arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanabilir (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılabilir.

DKAB.11.4.2

Öğrencilerin iyilik ve kötülük kavramlarıyla ilgili bildikleri sorulur. İyilik ve kötülük kavramları konuyla ilgili olarak açıklanır. Öğrencilerin, kötülük problemine dair merak ettiklerini sormaları sağlanır (**E3.8**). Bu süreçte soru kutusu tekniği kullanılabilir. Yapılandırılmış bir metinden hareketle öğrencilerin konu hakkında akıl yürütmeleri sağlanır. Örnek olay incelemesi tekniğinden faydalanılabilir. Kötülük problemiyle ilgili görüşlerde tanrı inancına dair öne sürülen iddialar, bu problemlerin ortaya çıkmasında insan iradesi ve sorumluluğuna öğretmen tarafından vurgu yapılarak öğrencilerin eleştirel bir şekilde değerlendirmeleri sağlanır (**E3.4, E3.10**). Buradan hareketle öğrenciler kötülük problemine dair çıkarım yapar. Öğrenciler çıkarımlarını görüş geliştirme tekniğiyle yansıtabilir (**SDB1.3**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.11.4.3

Öğrencilerin din istismarıyla ilgili bildikleri yoklanır ve din istismarı konu bağlamında açıklanır. Yeni dinî hareketler ile FETÖ, DAESH gibi din istismarında bulunan oluşumlarla ilgili öğrencilerin merak ettiklerini dile getirmeleri sağlanır. Bunların ortak yönleri, ortaya çıkma, yaygınlaşma sebepleri, ülkemize olan yansımaları ile yapılandırılmış bir metin üzerinden öğrenciler merak ettikleri sorulara dair bilgi toplar. Toplanan bilgilerin doğruluğu öğretmen rehberliğinde değerlendirilir. Bu süreçte balık kılıcı diyagramı kullanılabilir. Terörist, illegal, çıkarıcı yapı ve gruplara değinilir. Batıda ortaya çıkan "İslamofobi/İslam karşıtlığı" sebebiyle başta Müslüman halklar olmak üzere dünya üzerinde yaşayan pek çok insana zarar veren söylem ve eylemlere dikkat çekilir. Bu hareketlerin bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal etkenleri ile ilgili çıkarım yapmalarına imkân tanınır. Ülkemize verdiği zararların farkında olarak yeni dinî hareketlere ve din istismarına karşı mücadelede bireysel ve toplumsal sorumluluklar vurgulanır. Öğrencilerden bu ve benzeri toplumsal sorunların çözümü için öneriler sunmaları istenir (**SDB3.3, SDB2.3, D16.2**). Öğrenciler, dinî konularda alanında uzman olmayan kişilerin verdiği bilgilere şüpheyle yaklaşır, doğru bilgiye ulaşmak için araştırma yapar (**E3.9**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlükleri kullanılabilir.

DKAB.11.4.4

Hadid suresi 1-5. ayetleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden kötülük problemini İmam Matürîdî'nin nasıl yorumlandığını araştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden 15 Temmuz gazileriyle din istismarının bireye ve topluma verdiği zararlara dair röportaj yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrenmeyi desteklemek için dijital uygulamalardan, eşleştirme, soru cevap ve görsel yorumlama tekniklerinden kullanılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÜNİTE: YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK

Bu ünitenin odak noktasını Yahudilik ve Hristiyanlık oluşturmaktadır. İlgili ünite de öğrencilerin Yahudilik ve Hristiyanlık dinlerinin tarihi sürecini özetleme becerisini kazanmaları amaçlanır. Anlatımda nesnel ve tasvirici (betimleyici) bir yöntem benimsenir, dinlerin kendi kavramları ve epistemolojik kabulleriyle tanıtılmasına özen gösterilir. Yahudilik ve Hristiyanlık; tarihçeleri, inanç esasları, ibadetleri, sembolleri, kutsal kitapları bakımından ele alınır ve bu dinlerin bazı mezheplerine yer verilir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E3.7. SistematiK Olma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D5. Duyarlılık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Tarih, Coğrafya

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.11.5.1. Yahudilik ve Hristiyanlık dinlerinin tarihini ve temel özelliklerini özetleyebilme

- Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihi ve temel özellikleriyle ilgili çözümlene yapar.
- Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihi ve temel özellikleriyle ilgili sınıflandırma yapar.
- Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihini ve temel özelliklerini açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yahudilik
Hristiyanlık

Anahtar Kavramlar

Ahd-i Atik, Ahd-i Cedit, Elohim, haç, havra, İncil, katedral, kilise, Kitab-ı Mukaddes, Musevi, ritüel, sakrament, sinagog, şapel, Tanah, teslis, Tevrat, vaftiz, Yahve

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Yahudilik ve Hristiyanlık ritüelleri, kutsal mekân ve sembollerle ilgili bir sunu hazırlama performans görevi verilebilir. Bu performans görevi "kavram ve ritüelleri tespit etme, kutsal mekân ve sembollerle ilgili bilgi toplama, bilgileri sınıflandırma, ilgili bölümlere görsel ekleme, hazırlanan içeriği sunma ve zamanı verimli kullanma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Yahudilik ve Hristiyanlık ile bu dinlerin kutsal kitapları ve bazı sembolleri hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Yahudilik ve Hristiyanlık hakkında neler biliyorsunuz?" sorusu sorularak öğrencilerin ön bilgileri kontrol edilir.

Köprü Kurma

Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihsel gelişimi ve dağılımı ile ilgili bir harita gösterilerek öğrencilere bu dinlerin yaygın olarak yaşandığı yerler hakkında bilgilendirme yapılır. Böylelikle öğrencilerin tarih ve coğrafya dersinde öğrendikleriyle köprü kurması sağlanır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları DKAB.11.5.1

Yahudiliğin tarihçesine; Elohim, Yahve, İbrani, İsrail, Yahudi ve Musevi kavramlarına değinilir. Öğrencilerin Yahudilik hakkında neler bildikleri beyin fırtınası tekniğiyle tespit edilebilir. Alınan cevaplardan hareketle öğretmen rehberliğinde inanç esasları, ritüelleri, sembolleri, kutsal mekânları, kitap ve peygamber anlayışlarına yer verilir **(OB5, SDB2.3)**. Öğrenciler Yahudiliğin tarihine ve kavramlarına ilişkin çözümleme yapar. Yahudi mezheplerine yer verilir ve siyonizm konusuna değinilir **(E3.10)**. Kitab-ı Mukaddes, Tanah, Tevrat, sinagog, havra kavramları çerçevesinde öğrencilerin Yahudilik tarihi ve kavramları arasında sınıflandırma yapması ve açıklaması sağlanır **(E3.7)**. Bu süreçte zihin haritaları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir. Öğrenci yaşadığı toplumda insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark ederek çevresindekilere saygılı ve duyarlı olur **(D5.3, D14.4)**. Bu değerlerin kazandırılmasında tartışma tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında eşleştirme, boşluk doldurma ve kısa cevaplı ve açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

Hristiyanlığın tarihçesine; inanç esaslarına, ritüellerine, sembollerine ve kutsal mekânlarına değinilir. Öğrencilerin Hristiyanlık hakkında neler bildikleri beyin fırtınası tekniğiyle tespit edilebilir. Alınan cevaplardan hareketle öğretmen rehberliğinde Hristiyanlığın kurumsallaşmasında ve inanç esaslarının oluşmasında Pavlus'un rolüne, Hristiyanların vahiy ve peygamberlik anlayışına yer verilir **(OB5, SDB2.3)**. Öğrenciler Hristiyanlığın tarihine ve kavramlarına (Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i Atik, Ahd-i Cedit, İncil, teslis, haç, kilise, katedral, şapel, vaftiz, sakrament) ilişkin çözümleme yapar. Katoliklik, Ortodoksluk ve Protestanlık gibi Hristiyan mezheplerinden ve evanjelik akımlardan kısaca bahsedilir **(E3.10)**. Bu çerçevede öğrencilerin Hristiyanlık tarihi ve kavramları arasında sınıflandırma yapması ve öğrendiklerini açıklaması sağlanır **(E3.7)**. Bu süreçte zihin haritaları ve yapılandırılmış grid kullanılabilir. Öğrenci yaşadığı toplumda insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark ederek çevresindekilere saygılı ve duyarlı olur **(D5.3, D14.4)**. Bu değerlerin kazandırılmasında tartışma tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında eşleştirme, boşluk doldurma ve kısa cevaplı ve açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin ilgi alanlarına göre farklı ürünler oluşturmalarına (afiş, duvar gazetesi, rapor, vb.) fırsat verilebilir.

Türkiye'de yer alan dinî gruplardan Musevi Hahambaşılığına ve Ermeni, Süryani, Ortodoks kiliselerine dair araştırma yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımlarını artırmak için gerekli araç gereçler hazırlanır ve ortam düzenlemesi yapılır. Öğrenciler dijital içerik (sesli metin, video vb.), soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

12. SINIF

1. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM

Bu ünitenin odak noktasını Kur'an-ı Kerim oluşturmaktadır. Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkında bilgi toplayabilmesi, ana konularını ve temel özelliklerini sentezleyebilmesi, Kur'an'ın anlaşılmasında temel ilkeleri özetleyebilmesi ve kültürümüze etkisini yorumlayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde İsrâ suresinin 9. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.14. Yorumlama, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.6. Analitik Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.12.1.1. Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkında bilgi toplayabilme

- Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreciyle ilgili kaynakları araştırır.
- Kaynakları kullanarak Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkındaki bilgileri bulur.
- Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

DKAB.12.1.2. Kur'an-ı Kerim'in ana konularını ve temel özelliklerini sentezleyebilme

- Kur'an-ı Kerim'in ana konularını ve temel özelliklerini belirler.
- Kur'an-ı Kerim'in ana konuları ve temel özellikleri arasındaki ilişkiyi belirler.
- Kur'an-ı Kerim'in ana konuları ve temel özellikleriyle özgün bir bütün oluşturduğunun farkına varır.

DKAB.12.1.3. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında temel ilkeleri özetleyebilme

- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri çözümler.
- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri sınıflandırır.
- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri açıklar.

DKAB.12.1.4. Kur'an-ı Kerim'in kültürümüze etkisini yorumlayabilme

- Kur'an-ı Kerim'in kültürümüz üzerindeki etkisini inceler.
- Kur'an-ı Kerim'in kültürümüz üzerindeki etkisini bağlamından koparmadan hayatı için anlamlı hâle getirir.
- Kur'an-ı Kerim'in kültürümüz üzerindeki etkisini ifade eder.

DKAB.12.1.5. İsra suresi 9. ayetin mesajlarını özetleyebilme

- Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümlene yapar.
- Ayetin mealinde geçen konuları sınıflandırır.
- Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kur'an-ı Kerim'in Tarihi

Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları ve Temel Özellikleri

Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılmasında Temel İlkeler

Kur'an-ı Kerim ve Kültürümüz

Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

Mushaf, nüzul, vahiy

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; 3-2-1 kartı, yapılandırılmış grid, bilgi kartları, blog yazısı, boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türleri, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Kur'an-ı Kerim'in ana konuları ile ilgili grafik bilgi hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "dil ve anlatım kurallarına uyma, konu hakkında yeterli bilgi toplama, konuya uygun görseller kullanma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencinin peygamber, ilahi kitap ve vahiy kavramları ile ilgili temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Allah'ın (cc) vahiy göndermesinin nedenleri ile ilgili beyin fırtınası yaptırılır. Etkinlik sırasında peygamberler ve ilahi kitaplarla ilgili sorular sorulur. Öğrencilerin görüşleri not edilerek ön bilgileri kontrol edilir.

Köprü Kurma Kur'an ayetlerinin sanat, edebiyat, mimari, musiki gibi alanlardaki yansımaları üzerinden köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.12.1.1

Kur'an-ı Kerim'in tanımına yer verilerek Hz. Peygamber döneminde Kur'an'ın hangi materyallere yazıldığına değinilir. Öğrenciler konuyla ilgili merak ettiklerini sorar **(E1.1)**. Bu süreçte soru kutusu tekniği kullanılabilir. Öğrenciler öğretmen rehberliğinde Kur'an-ı Kerim'in tarihi süreci hakkında bilgi toplayabilmeleri için ilgili kaynakları belirler **(OB1)**. Öğrencilerin temel kaynaklardan Kur'an-ı Kerim'in indirilişi, Mushaf hâline getirilişi, çoğaltılması, hareketlenmesi ve noktalanması hakkında bilgi toplaması sağlanır **(OB1, SDB1.2)**. Toplanan bilgilerden hareketle öğrenciler öğretmen rehberliğinde Kur'an-ı Kerim'in tahriften korunmuş olması ve son ilahi kitap oluşu ile ilgili bilgileri doğrular ve kaydeder. Öğrenciler, öğrendiklerini düşün-eşleş-paylaş tekniğiyle arkadaşlarıyla paylaşabilir **(SDB2.1)**. Öğrencilere sahabenin, Kur'an-ı Kerim'in Mushaf hâline getirilmesinde gösterdikleri özverili, azimli ve planlı çalışmalardan bahsedilir. Bu örnekten yola çıkarak disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirmeleri, doğru ve güvenilir bilgiyi ayırt edebilmeleri ve çalışmalarını planlayarak ertelemeyen yürütmeye gayret etmeleri gerektiği vurgusu yapılır **(D3.2)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden bilgi kartları hazırlamaları istenebilir.

DKAB.12.1.2

Kur'an-ı Kerim'in ana konuları olan tevhit, nübüvvet, ahiret, ibadetler, ahlaki ilkeler, sosyal hayat ve kıssalar ayetler çerçevesinde aktarılır. Bu süreçte kum saati tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, ayetlerden hareketle Kur'an-ı Kerim'in ana konularını ve temel özelliklerini belirler. Kur'an-ı Kerim'in ana konularıyla Kur'an'ın iyiye, doğruya ve güzele yönlendirmesi, kötülüklerden sakındırması, yol göstermesi, açıklayıcı olması, insanları düşünmeye ve aklını kullanmaya yöneltmesi olarak sayılan temel özellikleri arasındaki ilişkiyi öğrenciler tespit eder. Öğrencilere ahlaki ilkelerin yer aldığı ayet ve hadislerden örnekler verilerek sosyal ilişkilerinde duyarlı ve dürüst olmaya gayret etmeleri telkin edilir **(D5.2, D6.1)**. Öğrenciler, Kur'an-ı Kerim'in ana konularından ve temel özelliklerinden hareketle özgün bir bütün oluşturur. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yapılandırılmış grid kullanılabilir.

DKAB.12.1.3

Öğrenciler, Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri tespit ederek bunlar arasındaki ilişkiyi çözümler. Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri, Hz. Peygamber'in açıklamaları, ayetlere bütüncül bakma, ayetleri bağlamlarıyla değerlendirme ve ayetlerin nüzul sebepleri şeklinde sınıflandırabilmelerine imkân tanınır **(E3.6)**. Anlam çözümlene tablosu bu süreçte kullanılabilir. Öğrenciler, meal ve tefsir kullanarak Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki temel ilkeleri açıklar. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.12.1.4

Öğrenciler, Kur'an-ı Kerim'in dil, edebiyat, mimari, sanat ve musiki gibi alanlar üzerindeki etkisini görsel ve işitsel materyaller üzerinden inceler **(OB5, E1.1)**. Kur'an-ı Kerim'in kültürümüz üzerindeki etkisini bağlamından koparmadan öğrencilerin, kendi hayatlarındaki yerini anlamalarına imkân tanınır **(SDB2.3)**. Öğrenciler Kur'an-ı Kerim'in kültürümüz üzerindeki etkisini hüsnühat, tezhîp gibi sanatlar bağlamında ifade eder. Öğrencilerin gezi gözlem yoluyla geleneksel sanatlara ait etkinliklere katılmaları, sanat eseri oluşturmanın emek, zaman ve maliyet gerektirdiğini fark etmeleri **(D7.2)**, yaşamını estetik unsurlarla zenginleştirmeleri beklenir **(D7.4)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerden bir sanat eserini inceleyerek blog yazısı oluşturmaları istenebilir.

DKAB.12.1.5

İsra suresi 9. ayet, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meal-lerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Kur'an-ı Kerim'in sanata, dil ve edebiyata yansımalarını inceleyebilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığına ait sanal müzeleri öğrencilerin ziyaret etmeleri teşvik edilebilir.

Kur'an-ı Kerim'in musikiye etkisine dair sanat eserleri dinletilebilir.

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasına katkı sağlayabilecek özgün önerilerin sunulması ve bu önerilerin sınıf veya okul panosunda sergilenmesi istenebilir.

Destekleme Öğrenciler dijital içerik (sesli metin, video vb.), soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: DİN VE AİLE

Bu ünitenin odak noktasını dinin aile kurumuna verdiği değer oluşturmaktadır. Öğrencilerin toplumun temelini aile olduğunu yorumlayabilmesi, aile içi iletişim ve etkileşim sürecini çözümleyebilmesi, aile hayatında dikkat edilmesi gereken ahlaki değerleri özetleyebilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Ahkaf suresinin 15. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.5. Açık fikirlilik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D2. Aile bütünlüğü, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.12.2.1. Toplumun temelini aile olduğunu yorumlayabilme

a) İslam'da ve diğer dinlerde ailenin yeri ve önemini açıklar.

b) Aile bireyleri ve akrabalar arası ilişkilerin bireysel ve toplumsal hayat için önemini kendi yaşantısı için anlamlı hâle getirir.

c) Neslin devamı için ailenin önemini doğru bir şekilde ifade eder.

DKAB.12.2.2. Aile içi iletişim ve etkileşim sürecini çözümleyebilme

a) Aile içi iletişim ve etkileşim sürecine dâhil olan unsurları açıklar.

b) Aile içi iletişim ve etkileşim sürecine dâhil olan unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.

DKAB.12.2.3. Aile hayatında dikkat edilmesi gereken ahlaki değerleri özetleyebilme

a) Aile hayatının üzerine inşa edildiği ahlaki değerle ilgili çözümleme yapar.

b) Aile hayatında önemli olan ahlaki değerleri sınıflandırır.

c) Aile hayatında önemli olan ahlaki değerleri açıklar.

DKAB.12.2.4. Ahkaf suresi 15. ayetin mesajlarını özetleyebilme

a) Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.

b) Ayetin mealinde geçen konuları sınıflandırır.

c) Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumun Temeli Aile

Aile İçi İletişim

Aile Din ve Ahlak

Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

aile, Ehlibeyt, fedakârlık, mahremiyet, merhamet, nesil, sadakat, vefa

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu ve kısa cevaplı sorular, kavram haritası, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Aile temalı kısa bir film hazırlama performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "değerlere yer verme, bilgi toplama, senaryo yazma, görüntü ve ses tekniklerine uygun çekim yapma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile kavramının tanımını bildikleri ve aile içi sorumlulukların farkında oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Aile kurumunun bireysel ve toplumsal önemi hakkında sorular sorularak öğrencilerin ön bilgileri değerlendirilir.

Köprü Kurma

Ailenin değer ve kültür aktarımındaki rolü ile gerçek yaşam arasında köprü kurması sağlanır.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları DKAB.12.2.1

Aile kurumunun toplumun temeli olduğu vurgulanarak T.C. Anayasası'nın aile ile ilgili maddesi ele alınır. Dinlerin aile kurumuna bakış açısına yer verilir. İslam'ın aile kurumuna verdiği değer ayet ve hadisler bağlamında açıklanır. Allah'ın (cc) aile üyeleri arasında sevgi ve merhameti yarattığı, Hz. Muhammed'in (sav) evliliği teşvik ettiği, eş olma sorumluluğu gibi ilkelerine değinilir. Hz. Peygamber'in örneğinden hareketle sevgilerini samimi ve istekli bir şekilde göstermeleri, sevdikleri için fedakârlık yapmaları, başkalarının sevincine ve üzüntüsüne ortak olmaları yönünde açıklamalarda bulunulur (D15.1, E2.2). İslam'ın aile kurumunun devamına verdiği önemden, aile bağlarının boşanma ile sona ermesi durumunda tarafların haklarının olduğundan ve boşanmanın birey ve toplum üzerindeki etkilerinden bahsedilir (SDB2.3). Öğrencilerin sorgulamaya dayalı grup çalışmaları ile aile bütünlüğünün önemini fark etmeleri sağlanır (D2.1, E3.5). Öğrenciler yapılandırılmış bir metin üzerinden ailenin yeri ve önemini açıklar. Aile bireyleri ve akrabalar arası ilişkilerin (sılayrahimin) bireysel ve toplumsal hayat için önemini farketmesi sağlanarak günlük hayatta akarabalık ilişkilerine dikkat etmesi ve kendi yaşantısı için anlamlı hâle getirmesi amaçlanır. Bireysel, toplumsal hayat ve neslin devamı için ailenin önemini kendi cümleleri ile ifade eder. Bu süreçte RAFT tekniği kullanılarak bir metin oluşturmaları istenebilir. Yazılan metinler öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.12.2.2

Aile içi iletişim süreçleri, iletişim kanalları, aile ortamı ve aile değerleri hakkında sınıfta tartışma ortamı oluşturulur. Öğrenciler aile içi iletişim ve etkileşim sürecine dâhil olan unsurları belirler. Bu süreçte konuşma halkası tekniği kullanılabilir. Öğrenciler aile bireylerinin birbirlerine karşı sorumluluklarına ilişkin unsurları açıklar (SDB1.2). Aile üyelerinin birbirleri ile iletişimlerinde dürüst olmalarının ve birbirlerini saygıyla dinlemesinin kişiye ve topluma olumlu katkılar sağlayacağı vurgulanır (E2.1, D14.2). Hz. Peygamber'in aile fertlerine olan sevgi ve merhametini anlatan rivayetlere yer verilir. Ehlibeyt sevgisi ile ilgili öğrencilerin öz farkındalık kazanması hedeflenir (SDB1.1). Konu kapsamında Yaşlılar Haftası etkinlikleri hakkında bilgi verilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir.

DKAB.12.2.3

Öğrencilere aile kurumunun güçlü ve sağlam olmasında hangi değerlerin ön plana çıktığı sorulur. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğrenciler ayet ve hadislerden hareketle aile hayatının üzerine inşa edildiği ahlaki değerleri mahremiyet, sadakat, iffet, vefa, fedakârlık, merhamet, adalet ve eşitlik şeklinde belirleyerek bu değerlerle ilgili çözümler yapar (D6.2, D8.3, D9.2, D15.2,3). Örnek olay incelemesi tekniği bu süreçte uygulanabilir (SDB1.1). Öğrenciler, aile bireylerinin hak ve sorumluluklarına göre ahlaki değerleri sınıflandırır ve açıklar. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında küçürek hikâye yazmaları istenebilir. Bu hikâye dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

DKAB.12.2.4

Ahkaf suresi 15. ayet, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Peygamberlerin aile kavramına vurgu yapan kıssalarının derlenmesi istenebilir. Öğrencilerden TÜİK'in aile kurumunu çeşitli yönleri ile ele alan istatistiklerinin analizi istenebilir.
- Destekleme** Çoklu görsel ve işitsel materyaller (çizimler, grafikler, ses kayıtları vb.) kullanarak aile ve toplumsal değerlerle ilgili konuları her öğrencinin erişebileceği şekilde sunulabilir. Aile içi iletişim ve ahlaki değerler hakkında interaktif oyunlar ve uygulamalar kullanılarak öğrencilerin aktif katılımı teşvik edilebilir. Dinî metinlerin anlaşılmasını sağlamak için görsel destekli anlatımlar yapılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: GÜNCEL DİNİ MESELELER

Bu ünitenin odak noktasını güncel dinî meseleler oluşturmaktadır. Öğrencilerin dinî meselelerin çözümünde temel ilke ve yöntemleri özetleyebilmesi, gıda maddeleriyle ilgili meseleleri yorumlayabilmesi, bağımlılık ve günlük hayatla ilgili meseleleri ayet ve hadislerden hareketle sorgulayabilmesi amaçlanır. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Enam suresinin 151-152. ayetleri ele alınır. Öğrencilerin bu ayetlerde verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik,
E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D11. Özgürlük, D13. Sağlıklı Yaşam

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.12.3.1. Dinî meselelerin çözümünde temel ilke ve yöntemleri özetleyebilme

- Güncel dinî meselelerin çözümünde kullanılan temel ilke ve yöntemlerle ilgili çözümleme yapar.
- Güncel dinî meselelerin çözümünde kullanılan temel ilke ve yöntemlerle ilgili sınıflandırma yapar.
- Güncel dinî meselelerin çözümünde kullanılan ilke ve yöntemleri açıklar.

DKAB.12.3.2. Gıda maddeleriyle ilgili meseleleri yorumlayabilme

- Gıda maddeleriyle ilgili meseleleri inceler.
- Gıda maddeleriyle ilgili meselelerin hükümlerini kendisi için anlamlı hâle getirir.
- Gıda maddeleriyle ilgili meseleleri doğru ve anlamı değiştirmeyecek bir şekilde ifade eder.

DKAB.12.3.3 Bağımlılıkla ilgili meseleleri sorgulayabilme

- Bağımlılıkla ilgili meseleleri tanımlar.
- Bağımlılıkla ilgili meseleler hakkında sorular sorar.
- Bağımlılıkla ilgili meseleler hakkında bilgi toplar.
- Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Toplanan bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.12.3.4. Günlük hayatla ilgili meseleleri sorgulayabilme

- Günlük hayatla ilgili meselelerden merak ettiklerini konuyu tanımlar.
- Merak ettiği konu hakkında sorular sorar.
- Merak ettiği konuyla ilgili bilgiler toplar.
- Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Topladığı bilgiler üzerinde çıkarım yapar.

DKAB.12.3.5. Enam suresi 151-152. ayetlerinin mesajlarını özetleyebilme

- Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- Ayetlerin mealinde geçen konuları sınıflandırır.
- Ayetlerde verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dinî Meselelerin Çözümünde Temel İlke ve Yöntemler
Gıda Maddeleriyle İlgili Meseleler
Bağımlılıkla İlgili Meseleler
Günlük Hayatla İlgili Meseleler
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

bidat, haram, helal, hurafe, icma, içtihat, kul hakkı, mekruh, zaruratidiniye, zaruratıhamse

**ÖĞRENME
KANITLARI
(ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME)**

Öğrenme çıktıları; 3-2-1 kartı, açık uçlu sorular, öğrenme günlüğü, tekzip metni / gazete yazısı, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Dinî meselelerin çözümünde belirlenen temel ilke ve yöntemlerle ilgili deneme yazısı oluşturma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "konuyla ilgili bilgi toplama, bilgileri sınıflandırma, dil ve anlatım kurallarına uyma, kaynak kullanma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabilmesi gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Öğrencilerin, helal, haram, caiz gibi dinî hükümler ve kavramları bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden helal ve haram diye nitelendirilen davranışlara örnek vermeleri istenir. Bu davranışların helal ve haram olarak nitelendirilmelerinin sebepleri sorularak ön bilgileri kontrol edilmiş olur.

Köprü Kurma

Güncel meselelerin bireyin hayatına yansımalarından hareketle dinin bu meselelerin çözümündeki yaklaşımını göz önünde bulundurarak değişim ve süreklilik bağlamında hayatla köprü kurulur.

**Öğretme-Öğrenme
Uygulamaları**

DKAB.12.3.1

Güncel dinî meselelerin çözümünde kullanılan ilke ve yöntemlerin, İslam âlimlerinin üzerinde icma ettiği temel esas ve hükümlere ters düşmemesi, bu önerilerin "zaruratıdiniye" adı verilen ilkelere aykırı olmaması gerektiğine vurgu yapılır. İslam'ın ortaya koyduğu çözümlerin temel amacının, insanların can, nesil, akıl, mal ve din emniyetini (zaruratıhamse) güvence altına almak olduğuna dikkat çekilir. Ayrıca dinî mesellerin çözümünde "Defi mefasit celbi menafiden evladır." ve "seddizera'i" ilkelerinin önemine değinilir. Bu ilkelerden hareketle öğrenciler dinî meselelerin çözümünde kullanacağı temel ilke ve yöntemleri içtihat kavramı çerçevesinde belirler **(E3.4)**. Öğrenciler ilke ve yöntemleri sınıflandırır ve açıklar. Bu süreçte anlam çözümleme tablosu ve düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir **(E3.5)**. Bu teknikle öğrenciler arasındaki iletişim geliştirilir **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

DKAB.12.3.2

Öğrencilere yiyecek ve içecekler konusunda "Eşyada asıl olan ibahadır." ilkesi kapsamında "yasakların sınırlı, helaller alanının ise geniş olduğu" vurgulanır. Bu süreçte mekruh kavramına da yer verilir. İslam'a göre yenilmesi ve içilmesi yasaklanmış gıdalar, beyin fırtınası tekniğiyle örneklenir. Yiyecek ve içeceklerle ilgili yasakların delillerine ve hikmetlerine yer verilir. Genetiği ve öz niteliği değiştirilmiş yiyecek ve içeceklerin insan sağlığı üzerindeki etkilerine değinilir. Öğrenciler verilen bu bilgiler doğrultusunda gıda maddeleri ilgili meseleleri bireysel olarak inceler. Öğrencilerin gıda maddeleri ile ilgili meseleleri anlamlı hâle getirmelerine rehberlik edilir ve doğru ve anlamı değiştirmeyecek bir şekilde ifade etmeleri sağlanır. Bu süreçte örnek olay incelemesi yöntemi uygulanarak sağlıklı ve sağlıklı besinleri ayırt etmeleri ve dengeli beslenmenin önemini fark etmeleri sağlanır **(E3.11, D13.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında 3-2-1 kartı kullanılabilir.

DKAB.12.3.3

“Bağımlılık konusunda merak ettikleriniz nelerdir?” sorusundan hareketle öğrenciler merak ettikleri konuları tanımlar ve sorular sorarlar (**E3.8**). Bu aşamada soru kutusu tekniği kullanılabilir. Uyuşturucu madde, alkol ve sigara kullanımı ile kumar oynamak gibi bağımlılığa neden olan zararlı alışkanlıklar ve teknoloji bağımlılığı hakkında bilgi verilir (**SDB2.3**). Öğrencilere uyuşturucu madde, alkol ve sigara kullanımı ile kumar oynamak gibi bağımlılığa neden olan zararlı alışkanlıkların İslam’da yasaklandığı vurgulanır. Konuyla ilgili ayet ve hadisler üzerinde durulur. Örnek olay yöntemiyle öğrencilerin uyuşturucu madde, alkol ve sigara kullanımı ile kumar oynamak gibi bağımlılığa neden olan zararlı alışkanlıkların olumsuz etkilerini fark etmeleri ve bu zararlı alışkanlıklarla azim ve kararlılıkla mücadele etme bilinci kazanmaları sağlanır (**D13.3, E1.3**). Bu meselelerle ilgili yapılandırılmış bir metin öğrencilerle paylaşarak konu hakkında bilgi toplamaları sağlanır (**OB1, SDB2.3**). Öğrenciler topladıkları bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirir ve elde ettiği bilgilerden çıkarım yapar. Bu süreçte zihin haritası tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tekzip metni / gazete yazısı yazma teknikleri kullanılabilir.

DKAB.12.3.4

“Günlük hayatta dinî hükmünü merak ettiğiniz konular nelerdir?” sorusundan hareketle öğrenciler merak ettikleri konuları tanımlar ve sorular sorar (**E3.8**). Bu aşamada soru kutusu tekniği kullanılabilir. Sağlık ve tıpla ilgili meseleler (otopsi, ötenazi, organ nakli, kan bağışi, haram maddelerle tedavi, dövme, estetik ameliyat ve intihar); toplumsal hayatta ilgili meseleler (akran zorbalığı, mobbing, telif, kul hakkı kapsamındaki diğer konular), çalışma hayatıyla ilgili meseleler (işçi ve işveren hakları, iş sağlığı ve güvenliği, iş ve meslek ahlakı), yanlış inanışlar (ruh çağırma, falcılık, büyücülük, burç ve rüya yorumları gibi bidat ve hurafeler) hakkında bilgi verilir (**SDB2.3**). Bu meselelerle ilgili yapılandırılmış bir metin öğrencilerle paylaşarak bilgi toplamaları sağlanır (**OB1, SDB2.3**). Öğrenciler, topladıkları bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirir ve elde ettiği bilgilerden çıkarım yapar. Bu süreçte Philips 66 tekniği kullanılabilir (**SDB2.2**). Ahlakî muhakeme yaklaşımıyla öğrencilerin kişisel haklara ve fikri mülkiyet haklarına saygı göstermeleri sağlanır (**D11.3, OB2**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlüğü kullanılabilir.

DKAB.12.3.5

Enam suresi 151-152. ayetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir (**OB2**). Ayetlerin nüzul sebeplerine, ayetlerde geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayetlerde verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayetlerde ele alınan konuları açıklar (**SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında boşluk doldurma, doğru-yanlış, kısa cevaplı ve açık uçlu soru türlerinden oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin güncel dinî meselelerle ilgili İslam Araştırmaları Merkezinde yayınlanan bir makaleyi okuyarak sunum yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere dinî meselelerin çözümünde temel ilke ve yöntemlerini anlatmak için görsel ve işitsel materyallerle desteklenmiş dersler yapılabilir.

İslam'ın yiyecek ve içeceklerle ilgili hükümleri konusunda, görsel materyaller ve interaktif tartışmalar kullanılarak öğrencilerin konuyu derinlemesine anlamaları sağlanabilir.

Sağlık ve tıpla ilgili konuları araştırırken, öğrencilere çeşitli kaynaklar ve araştırma yöntemleri sunulur. Günlük hayatla ilgili meselelerin tartışılmasında öğrencilerin kendi deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: İSLAM DÜŞÜNÇESİNDE TASAVVUFİ YORUMLAR

Bu ünitenin odak noktasını İslam düşüncesinde tasavvufi yorumlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin tasavvufi düşüncenin oluşum sürecini çözümlayebilmesi ve tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutunu özetleyebilmesi, kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumlar hakkında bilgi toplayabilmesi amaçlanır. Ayrıca Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramları öğrenmeleri hedeflenir. Kur'an'dan mesajlar bölümünde Hucurat suresinin 10. ayeti ele alınır. Öğrencilerin bu ayette verilen mesajları özetleyebilmesi beklenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitik Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D5. Duyarlılık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.12.4.1. Tasavvufi düşüncenin oluşum sürecini çözümleyebilme

- a) Tasavvufi düşüncenin oluşum sürecindeki unsurları inceler.
- b) Tasavvufi düşüncenin oluşum sürecindeki unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.

DKAB.12.4.2. Tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutunu özetleyebilme

- a) Tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutuyla ilgili çözümleme yapar.
- b) Tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutuyla ilgili sınıflandırma yapar.
- c) Tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutunu açıklar.

DKAB.12.4.3. Kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumlar hakkında bilgi toplayabilme

- a) Tasavvufi yorumlar hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı kaynakları araştırır.
- b) Tasavvufi yorumlar hakkında bilgileri bulur.
- c) Tasavvufi yorumlar hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- d) Tasavvufi yorumlar hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

DKAB.12.4.4. Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramları sentezleyebilme

- a) Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramları açıklar.
- b) Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramlar arasında ilişki kurar.
- c) Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramlarla ilgili bütüncül bir bakış açısı oluşturur.

DKAB.12.4.5. Hucurat suresi 10. ayetin mesajlarını özetleyebilme

- a) Ayette verilen mesajlarla ilgili çözümleme yapar.
- b) Ayetin mealinde geçen konuları sınıflandırır.
- c) Ayette verilen mesajları açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tasavvufi Düşüncenin Oluşumu
Tasavvufi Düşüncenin Ahlaki Boyutu
Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumlar
Alevilik Bektaşilikte Erkân ve Temel Kavramlar
Kur'an'dan Mesajlar

Anahtar Kavramlar

edep, erkân, insanikâmil, semah, tasavvuf, veli

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kavram haritası, yapılandırılmış grid, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Kültürümüzde yer alan tasavvufi yorumlarla ilgili grafik bilgi oluşturma performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "bilgi toplama, bilgileri sınıflandırma, uygun görsel kullanma, dil ve anlatım kurallarına uyma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

İslam düşüncesi içerisinde tasavvufi yorumların yer aldığını ve bu yorumlardan bazılarının isimlerini bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ön bilgilerini ölçmek amacıyla öğrencilere "tasavvuf" kavramıyla ilgili neler bildikleri sorulur. Tasavvuf kavramının öğrencilerde yaptığı çağrışımlardan yola çıkarak ön bilgileri kontrol edilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere ilgili tasavvufi yorumların erkân ve uygulamalarıyla ilgili videolar veya belgeseller izletilir. Bu video veya belgesellerdeki dikkat çeken hususların toplumdaki yansımaları üzerinde durulur ve konuyla gerçek hayat arasında köprü kurulur.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları

DKAB.12.4.1

Tasavvufi düşüncüyü ortaya çıkaran sebeplerle ilgili bilgiler öğrencilerle paylaşılır. Öğrenciler bu bilgilerden hareketle tasavvufi düşüncenin oluşum sürecinde etkili olan unsurları ve bunlar arasındaki ilişkileri inceler (**E3.2**). Zihin haritası bu süreçte kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorulara yer verilebilir.

DKAB.12.4.2

Tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutu açıklanır. Tasavvufi düşüncenin gelişmesinde etkili olan önemli şahsiyetlere dair bilgilere yer verilir. Buradan hareketle öğrenciler, tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutu ile ilgili çözümlere yapar. Öğrenciler, tasavvufi düşüncüyü, birey ve toplum hayatına etkilerini ele alarak sınıflandırır (**SDB2.1**). Bu süreçte anlam çözümlene tablosu kullanılabilir. Öğrenciler tasavvufi düşüncenin ahlaki boyutunu edep ve insanikâmil kavramları bağlamında açıklar. Konuşma halkası tekniği kullanılarak yorumlarını saygı içerisinde arkadaşları ile paylaşımları sağlanabilir (**D14.2, SDB2.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası kullanılabilir.

DKAB.12.4.3

Kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumlardan Yesevilik, Kadirilik, Rifailik, Mevlevilik, Nakşibendilik ve Alevilik Bektaşilik konuları açıklanır (**SDB2.3**). Öğrenciler bu yorumlardan birini seçerek grup hâlinde bilgi toplamakla görevlendirilir (**E1.2**). Öğrencilerden araştırma için kullanacakları kaynakları tespit ederek seçtikleri tasavvufi yorum hakkında bilgi toplamaları, bu bilgileri doğrulamaları, kaydetmeleri ve sunmaları istenir (**SDB2.3**). Yapılan sunumlar öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir. Öğrenci tasavvufi düşüncenin topluma yansımalarının somut olmayan kültürel mirasımız olduğunu bilerek bu mirası tanımak, tanıtmak, korumak ve geliştirmek için duyarlı olması sağlanır (**D5.3, OB5**). Bu değeri kazandırmak için görsel-film yorumlama yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında yapılandırılmış grid kullanılabilir.

DKAB.12.4.4

Öğrencilerden bir araştırma yaparak Alevilik Bektaşilikte yer alan temel kavramları (cem ve cemevi, musahiplik, razılık ve kul hakkının sorulması, cemde on iki hizmet, semah, gülbank, Hızır ve muharrem orucu) açıklamaları istenir **(OB5)**. Bu süreçte bilgi kartı kullanılabilir. Bu kapsamda; Hacı Bektaş Velî'nin, Bektaşiliğin oluşumu ve Aleviliğin gelişimindeki rolüne, Alevilik Bektaşilikteki "ocak kültürü"nden, "el ele, el hakka ikrarı"ndan ve "dört kapı kırk makam"-dan bahsedilir. Bektaşilikte musahipliğe "ikrar ve nasip alma" da denildiğine ve bu kavramın İslam tarihindeki muhacir ensar kardeşliğine dayandırıldığına değinilir. Cemevi; âyin-i cem erkânının yapıldığı, "yol, âdap ve erkân yeri" olarak nitelendirilir; Bektaşilikte ise cemevi yerine "meydan evi" ifadesinin kullanıldığı da vurgulanır. "Düşkünlükten kaldırma cemi", "dardan indirme cemi" ile "Abdal Musa cemi"nden bahsedilir. Âyin-i cem ve cemevi ile ilgili görseller yer verilir. Alevilik Bektaşilikte duaların başında, "Bismişah", sonunda ise "Allah Allah" lafzının söylendiğine, "Gülbank" konusunda ise "Lokma Duası'na" vurgu yapılır. Öğrenciler Alevilik Bektaşiliği anlamak için erkân ve kavramlar arasında ilişki kurar **(E3.6)**. Kavram haritaları bu süreçte kullanılabilir. Öğrenciler Alevilik Bektaşilikte erkân ve temel kavramlara dair bütüncül bir bakış açısı oluşturur **(SDB2.3, OB5.)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında eşleştirme, boşluk doldurma ve kısa cevaplı sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir. Öğrencilerin gözlemlerinden hareketle toplumun farklı kültür ve anlayışlara sahip olabileceğini ve bu farklılıklara saygılı olunması gerektiğini bilmeleri amaçlanır **(D14.4, OB5)**.

DKAB.12.4.5

Hucurat suresi 10. ayet, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital meallerden bulunarak incelenir **(OB2)**. Ayetin nüzul sebebine, ayette geçen şahıslara, yerlere, konulara ve kavramlara yer verilir. Öğrenciler bu ayette verilen mesajları çözümler ve sınıflandırır. Bu süreçte bilgi kartları kullanılabilir. Öğrenciler ayette ele alınan konuları açıklar **(SDB2.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Mevlana Celaleddin Rumi ve Hacı Bektaş Velî'nin özlü sözlerinin derlenmesi, benzer anlamda olanlarının tablo üzerinde bir araya getirilerek afiş hazırlanması istenebilir.

Destekleme Tasavvufi düşüncenin oluşum sürecinin grup çalışması ile incelenmesi önerilebilir, bu süreçte öğrencileri desteklemek için çeşitli materyaller ve etkinlikler sunulabilir.

Kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumların araştırılmasında öğrencilere çeşitli kaynaklardan yararlanma imkânı sunulabilir. Alevilik Bektaşilikteki temel kavramların araştırılması sırasında öğrencilere görsel ve işitsel materyallerle destek verilebilir.

Hucurat suresi 10. ayetin mealinin incelenmesi sırasında öğrencilere metni farklı formatlarda sunarak (sesli kitap, görsel sunumlar vb.) ayetin mesajlarını çeşitli yollarla keşfetmeleri teşvik edilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÜNİTE: HİNT VE ÇİN DİNLERİ

Bu ünitenin odak noktasını Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm ve Taoizm oluşturmaktadır. İlgili ünite bu dinlerin ortaya çıkış süreci ve yayıldığı bölgelerden bahsedilir. Dinlerin inanç ve ahlak esasları, ritüelleri, sembolleri, kutsal metinleri ve mekânları nesnel ve betimleyici bir yaklaşımla ele alınır. Öğrencilerin Hint ve Çin dinlerinin özelliklerini sınıflandırarak özetleyebilmesi amaçlanır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Coğrafya, Tarih

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DKAB.12.5.1. Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin tarihini ve temel özelliklerini özetleyebilme

- a) Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin tarihi ve temel özellikleri ile ilgili çözümlene yapar.
- b) Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin tarihi ve temel özellikleri ile ilgili sınıflandırma yapar.
- c) Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin tarihi ve temel özelliklerini açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Hinduizm
Budizm
Sihizm
Konfüçyanizm
Taoizm

Anahtar Kavramlar

guru, karma, kast, nirvana, pagoda, reenkarnasyon, tenasüh, tien, ying-yang, yoga

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Hint ve Çin dinleri ile ilgili (ritüeller, kutsal mekân ve semboller) grafik bilgi hazırlama performans görevi verilebilir. Bu performans görevi "ritüeller, kutsal mekân ve sembollerle ilgili bilgi toplama, bilgileri sınıflandırma, görsel kullanma, tasarım yapma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Sonuç değerlendirmede performans görevleri kullanılabileceği gibi yazılı yoklamalar da kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin dünya genelinde farklı dinlerin var olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Hint ve Çin dinlerinden hangilerini biliyorsunuz?" sorusuyla hazır bulunuşlukları kontrol edilir.

Köprü Kurma

Hint ve Çin dinlerinin dağılımı ile ilgili bir harita gösterilerek öğrencilere bu dinlerin yaygın olarak yaşandığı yerler hakkında bilgilendirme yapılır. Böylelikle öğrencilerin tarih ve coğrafya dersinde öğrendikleriyle köprü kurması sağlanır.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

DKAB.12.5.1

Öğrencilere Hinduizm'in uzun bir tarihî süreç içerisinde, çok farklı inanç ve kültürlerin birleşmesi neticesinde oluştuğu ifade edilir. Hinduizm'in tarihsel gelişimi ve dağılımı ile ilgili bir harita gösterilerek öğrencilere bu dinin yaygın olarak yaşandığı yerler hakkında bilgi verilir. Öğrencilere kast, karma- tenasüh, reenkarnasyon, nirvana ve yoga gibi kavramlar hakkında neler bildikleri sorulur **(E3.8)**. Öğrencilerden alınan cevaplar çerçevesinde konuyla ilgili bilgi verilir. Öğrenciler Hinduizm'in inanç ve ritüellerine ilişkin çözümleme yapar. Bu süreçte yapılandırılmış grid kullanılabilir. Özellikle kast sisteminin toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini yorumlamaları; Hinduizm'de karma-tenasüh anlayışı ile tek tanrılı dinlerdeki ahiret inancını karşılaştırmaları istenir **(SDB2.3)**. Öğrenciler, Hinduizm'in kutsal metinlerini, mekânlarını, ritüellerini ve sembollerini sınıflandırır **(OB1, OB4)**. Bu sınıflandırmanın anlam çözümleme tablosu üzerinde gösterilmesi istenebilir. Öğrenciler Hinduizm'in tarihini ve temel özelliklerini açıklar **(OB5)**.

Budizm'in tarihçesi ve özellikleri hakkında genel bilgi verilir. Öğrencilere "Budizm'in kurucusu kimdir, Budizm ne zaman ve nasıl ortaya çıkmıştır?" soruları sorulur ve öğrencilerden alınan cevaplar değerlendirilerek konu anlatılır. Öğrencilere Budizm'le ilgili Tripitika, sekiz dilimli yol, dört yüce hakikat, pagoda gibi kavramlar hakkında bilgi verilir. Öğrenciler bu kavramlar bağlamında Budizm'in inanç, ibadet, ahlak ilkeleri ve kutsal kitap anlayışına ilişkin çözümleme yapar. Bu süreçte yapılandırılmış grid kullanılabilir. Verilen bu bilgiler çerçevesinde öğrenciler Budizm'in inanç, ibadet ve ahlak ilkelerini; kutsal metinlerini, mekânlarını, ritüellerini ve sembollerini sınıflandırır **(OB1, OB4)**. Bu süreçte zihin haritası tekniği kullanılabilir. Öğrenciler Budizm'in tarihini ve temel özelliklerini açıklar **(OB5)**.

Sihizm'in tarihçesi ve özellikleri hakkında genel bilgi verilir. Öğrencilere "Sihizm'in kurucusu kimdir, Sihizm ne zaman ve nasıl ortaya çıkmıştır?" soruları sorulur ve öğrencilerden alınan cevaplar değerlendirilerek konu anlatılır. Öğrencilere Sihizm'le ilgili guru, karma, tenasüh, kakkas (5 K), khalsa teşkilatı gibi kavramlar hakkında bilgi verilir. Öğrenciler bu kavramlar bağlamında Sihizm'in inanç esasları ve ahlak ilkelerine ilişkin çözümleme yapar. Bu süreçte yapılandırılmış grid kullanılabilir. Verilen bilgiler çerçevesinde öğrenciler, Sihizm'in kutsal metinlerini, mekânlarını, ritüellerini ve sembollerini sınıflandırır **(OB1, OB4)**. Öğrenciler "beş hırsız" (kibir, öfke, hırs, tutku ve şehvet) "beş silah" (kanaat, hayırseverlik, şefkat, iyi davranış, alçak gönüllülük) anlayışını açıklar. Bu süreçte kavram haritaları kullanılabilir. Öğrenciler Sihizm'in tarihini ve temel özelliklerini kendi cümleleriyle ifade eder **(OB5)**.

Konfüçyanizm'in tarihçesi ve özellikleri hakkında genel bilgi verilir. Öğrencilere "Konfüçyanizm'in kurucusu kimdir, Konfüçyanizm ne zaman ve nasıl ortaya çıkmıştır?" soruları sorulur ve öğrencilerden alınan cevaplar değerlendirilerek konu anlatılır. Öğrencilere Konfüçyanizm'le ilgili tien, şangti, junzi gibi kavramlar hakkında bilgi verilir. Öğrenciler bu kavramlar bağlamında Konfüçyanizm'in inanç esasları ve ahlak ilkelerine ilişkin çözümleme yapar. Bu süreçte yapılandırılmış grid kullanılabilir. Verilen bu bilgiler çerçevesinde öğrenciler Konfüçyanizm'in inanç, ibadet ve ahlak ilkelerini; kutsal metinlerini, mekânlarını, ritüellerini ve sembollerini sınıflandırır **(OB1, OB4)**. Öğrenciler "beş erdem", "beş insani ilişki" gibi ahlak esaslarını açıklar. Bu süreçte anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrenciler Konfüçyanizm'in tarihini ve temel özelliklerini kendi cümleleriyle ifade eder **(OB5)**.

Taoizm'in tarihçesi ve özellikleri hakkında genel bilgi verilir. Öğrencilere "Taoizm'in kurucusu kimdir, Taoizm ne zaman ve nasıl ortaya çıkmıştır?" soruları sorulur ve öğrencilerden alınan cevaplar değerlendirilerek konu anlatılır. Öğrencilere Taoizm'le ilgili tao, yin-yang ve wue-wei kavramları hakkında bilgi verilir. Öğrenciler, verilen bu bilgiler çerçevesinde Taoizm'in inanç, ibadet ve ahlak ilkelerini çözümler yapar. Bu süreçte yapılandırılmış grid kullanılabilir. Verilen bilgiler doğrultusunda öğrenciler Taoizm'in kutsal metinlerini, mekânlarını, ritüellerini ve sembollerini sınıflandırır **(OB1, OB4)**. Öğrenciler Taoizm'de "üç insani özellik" anlayışını açıklar. Bu süreçte zihin haritası kullanılabilir. Öğrenciler Taoizm'in tarihini ve temel özelliklerini kendi cümleleriyle ifade eder **(OB5)**.

Öğrenciler tartışarak farklı fikirlere ve inançlara saygı duymanın önemini fark eder **(D14.4)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin tarihini ve temel özelliklerini ile ilgili açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, doğru yanlış soruları ve eşleştirme soru türlerinden oluşturulan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm, Taoizm dinlerinin inanç ve ahlak esasları, kutsal metinleri, mekânları, ritüelleri ve sembolleri ile ilgili karşılaştırmalı bir tablo hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Farklı dinlerin temel kavramları ve öğretilerini açıklayan görsel ve işitsel materyaller kullanarak, Hinduizm, Budizm, Sihizm, Konfüçyanizm ve Taoizm hakkında temel bilgileri erişilebilir kılarak bu bilgiler öğrencilere sunulabilir.

Öğrencilere bu dinlerle ilişkili temel kavramların yer aldığı interaktif bir çevrimiçi oyun veya uygulama sunularak öğrencilerin bu kavramları oyunlaştırılmış bir ortamda keşfetmeleri sağlanabilir.

Öğrencilere bu dinlerin temel öğretilerini özetleyen metinler ve animasyonlar sunulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

